

Kopitarjev

GLAS

številka 8, oktober 2015
www.vodice.si

**Evropski teden
mobilnosti
2015**

4

**Odprtje
razstave
plemiške
rodbine v
Šenkovem
Turnu**

6

**Ko mlinček
ropoče
in voda šumlja,
srce jim veselo
igra, igra ...**

12

Lepo je biti mlad, pa tudi ... starejši

V oktobru praznujemo mednarodni dan starejših. Kar nekaj dogodkov na to temo se je odvilo tudi v naši občini. Sama sem se odzvala povabilu na kulturno prireditve, ki so jo organizirali v DU Bukovica-Šinkov Turn. Priznam, da sem preživela res prijetno popoldne v njihovi družbi.

Glasno sem izrazila misel, da komaj čakam, da se bom pridružila njihovim vrstam. Po nekaj začudenih pogledih sem pojasnila, zakaj tako mislim.

Vsako leto bolj dokazujejo, kako prijetno je lahko v tretjem življenjskem obdobju. Znajo se zabavati, zavedajo se, kako malo je potrebno, da smo srečni. Kaj pa mi? Naša srednja generacija? Čas nam je gospodar, neprestano delamo in se trudimo na vse pretege, da bomo nekoč nekaj imeli, čeprav s strahom vemo, da lahko tudi nič. Trudimo se iz dneva v dan, da bodo naši zanamci užili vsaj kakšen sad našega dela. Ne znamo se več ustaviti, zabavati, se smejati. Preveč smo obremenjeni z vsem balastom, ki nam ga pod noge meče sistem, in vse več pravil in opravil imamo. Z veseljem se spoprijemam z leti. Dve društvu upokojencev imamo v občini in obe sta nam lahko za vzgled, predvsem pa opomin, da ni nikoli prepozno za prav nič, kar nam srce poželi. Pa naj bo to ples, glasba, nastopanje in še kaj. Ni ovir, leta so res le številke, pomembno pa je, da je polna mera volje.

NATALIJA RUS

Odgovorna urednica

Uvodnik	2
Občinska uprava sporoča	3
Osrednji članek	6
Intervju	12
Društveni utrip	14
Dogodki	23
Koristno	28
Obvestila	30

Javno občinsko glasilo Kopitarjev glas je vpisano v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije pod zaporedno številko 462.

Izdajatelj: Občina Vodice, Kopitarjev trg 1, Vodice

Glasilo prejmejo vsa gospodinjstva in pravne osebe v občini brezplačno.

Izhaja mesečno v 1600 izvodih.

Odgovorna urednica: Natalija Rus

Uredniški odbor: Natalija Rus, Natalija Golob, Helena Čerin, Cveto Vrbovšek in Monika Kubelj

Lektorica: Mateja Kržišnik

Fotografije: Rok Štupar in ostali

Oblikovanje: Rok Štupar

Prelom: Vanja Dolhar, Littera picta, d. o. o.

Tisk: Littera picta, d. o. o.

Datum natisa: oktober 2015

Naslov uredništva: Kopitarjev trg 1, 1217 Vodice

Elektronski naslov: kopitar@vodice.si, telefon: 040 412 596

Javno občinsko glasilo Kopitarjev glas na spletu: www.vodice.si

Sporočilo bralcem: Odgovorna urednica si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljajanja nenaročenih prispevkov v skladu s prostorskimi možnostmi. Izjema so odgovori in popravki objavljenih informacij, ki bi lahko prizadeli posameznikovo pravico ali interes, kot to določa zakon. Vsi prispevki morajo biti opremljeni s polnim imenom in naslovom odgovorne fizične osebe (tudi v primeru institucij, organizacij, strank, društev ipd.) ter po možnosti s telefonsko številko, na kateri je mogoče preveriti avtentičnost avtorja. Zaradi različnih datumov izida bomo vaše prispevke objavili, kolikor hitro bo mogoče.

Še vedno zračite 'peš' ali sploh ne?

Vse tesnejša stanovanja povzročajo slab bivalni zrak in bivanje v 'bolnih' hišah

 MATJAŽ ERŽEN

Energetski svetovalec Ensnet

V zadnjih 10 ali 15 letih so v želji po učinkovitejši rabi energije in zmanjšanju stroškov za ogrevanje številna slovenska gospodinjstva na svojih starejših hišah zamenjala stara okna z novimi. Ta so res bistveno bolj energijsko učinkovita, izguba toplote, ki prehaja skozi, je bistveno manjša, kot je bila pri starih oknih. Deloma je to posledica zmanjšanja toplotne prehodnosti novih zasteklitev in okvirjev, deloma pa tudi izboljšanja tesnosti. Stara okna so bila dostikrat brez tesnil ali pa je bilo nameščeno le eno – pa še to je zaradi starosti že izgubilo večino svojih tesnilnih lastnosti. Nova okna so bistveno bolj tesna. Praviloma imajo vsaj po dve tesnili, marsikdaj tudi tri. To pomeni, da se z zamenjavo oken močno zmanjša naravno prezračevanje skozi okenske špranje. V določeni meri je bil prav to sicer cilj – da npr. v času ogrevalne sezone preprečimo preveliko izmenjavo zraka, ki ga je pozimi treba vedno znova ogreti. To pa seveda pomeni dodatne stroške pri ogrevanju. Vendar smo tu pogosto šli predaleč. Tesnost sodobnega stavbnega pohištva je tako velika, da se moramo ob njegovi vgradnji na novo (na)učiti prezračevanja svojih domov. Pri starem netesnem stavbnem pohištvi s tem ni bilo težav, saj potreb po aktivnem prezračevanju pravzaprav ni bilo. Stara okna so že sama po sebi v prostor spuščala dovolj (in preveč) svežega zraka. Z novimi je drugače. So tako tesna, da prostoru, v katerem so ljudje, pogosto že v eni uri 'zmanjka' zraka. To pa pomeni, da je treba tedaj okno odpreti in s tem omogočiti zamenjavo zraka. Kako?

Odpiranje oken 'na kip' je primerno le v prehodnih obdobjih, ko prostorov ne ogrevamo oz. hladimo. Tak način odpiranja oken je namreč relativno počasen in v smislu zadostne izmenjave zraka seveda zadošča, če je okno vseskozi odprto. To pa ni primerno, kadar npr. prostore ogrevamo, saj je pri takem zračenju izmenjava zraka prevelika, obenem pa hladen svež zrak podhlaja gradbeno konstrukcijo okrog okna, s čimer nastajajo nepotrebno velike toplotne izgube. Poleg tega so praviloma zaradi optimalnejšega temperaturnega profila v prostorih ravno pod okni nameščeni radiatorji in pri odprtem oknu nad njimi gre toplota zlahka ven.

Bolj pravilno je ročno odpiranje oken 'na stežaj', po možnosti celo s prepikom. To pomeni, da okno odpremo 'do konca' in omogočimo svežemu zraku enostaven in hiter vstop v prostor, s prepikom pa ta proces še pospešimo. Tako se soba ali s

prepikom celo več sob ali celo stanovanje v celoti prezračijo v nekaj minutah (največ pet minut, pogosto zadoščata že dve minuti). Zaradi zelo kratkega časa izguba toplote ni velika, zrak pa je zamenjan in s tem cilj dosežen – privarčevali smo energijo in imamo svež zrak. Za eno uro ali največ dve. Kaj po potem? Postopek ponovimo. In čez eno spet in potem še enkrat in ... tako dolgo, da se naveličamo in tega ne delamo več. In ko s prezračevanjem prenehamo, smo s tem dokončno povzročili konec dotoka svežega zraka. Zato se v zasedenih prostorih pričneta dvigati vlažnost in raven ogljikovega dioksida, postajamo bolj utrujeni in zaspani, zrak v prostorih postaja izrabljen, slab in zatohel, da sploh ne omenjamo še zastajanja morebitnih drugih škodljivih snovi, ki tudi lahko nastajajo v slabo prezračevanih prostorih (npr. formaldehid, radon ipd.).

Najpogostejši pojav in najhitreje vidna posledica slabega prezračevanja (in slabe gradnje s toplotnimi mostovi) je plesen. Ta je za človeka zelo škodljiva, saj njene spore potujejo po zraku in v stiku s kožo in dihali pogosto izzovejo različne alergijske reakcije, vnetje kože, pekoče oči, glavobol, kašelj, vnetje nosne sluznice ali težave z dihanjem. Za nastanek in obstoj potrebuje plesen vlago, ki jo dobi z izločanjem vodne pare iz preveč vlažnega zraka na najhladnejših delih gradbenih konstrukcij – najpogosteje v kotih pod stropom, na notranji strani balkonov, v težko dostopnih in zato slabo prezračevanih 'žepih', na okenskih zasteklitvah ipd. Nastanek in širjenje plesni rešujemo z odpravljanjem vzrokov njenega nastajanja – odpravo toplotnih mostov (kakovostno gradnjo, pravilno namestitve toplotne zaščite) in ustreznim prezračevanjem, ki prepreči previsoko vlažnost v stanovanjih in s tem izločanje vlage na gradbeni konstrukciji.

Iz napisanega torej sledi, da s slabim prezračevanjem delamo škodo sami sebi. Obenem pa izkušnje kažejo, da je pravilno ročno prezračevanje prezahtevno, da bi ga ljudje izvajali v zadostni meri, zato je smiselno razmisliti o avtomatiziranem sistemu prezračevanja. In to takem, ki bo hkrati zagotavljal oboje: učinkovito rabo energije in zadostno ter nadzorovano količino svežega zraka za kakovosten bivalni zrak. Ugotovili smo namreč, da zastarela ali odprta okna vodijo k preveliki rabi energije, zaprta ali pretesna pa k nezdravemu zraku v prostorih.

Najbolj energijsko učinkovit sistem za zagotavljanje potrebnega prezračevanja je sistem s t. i. rekuperacijo. Gre za sistem, pri katerem odpadni

bivalni zrak, preden ga zavržemo, v prenosniku toplote oz. rekuperatorju preda toploto (v določenih primerih tudi vlago) svežemu zraku in ga pozimi s tem predgreje. Na ta način dosežemo, da svež zrak, ki vstopa v stanovanje, kljub temu, da je zunaj hladno, ni hladen. Obenem s tem močno zmanjšamo prezračevalne toplotne izgube, saj večji delež toplote vseskozi ostaja v stanovanju (izkoristki izmenjane občutene toplote so nad 80 %). Tak sistem spodbuja tudi država, ki zanj ponuja nepovratna sredstva – finančna spodbuda pri Eko skladu (www.ekosklad.si) zanj znaša do 25 % upravičenih stroškov naložbe, oz. največ 2.000 € za centralni sistem prezračevanja.

Ker pa je vgradnja takega sistema v obstoječih hišah zahtevna in draga (investicija med 5 in 8 tisoč €), je možna tudi vgradnja enostavnejšega sistema, pri katerem je še vedno zagotovljeno avtomatsko prezračevanje z nadzorovano količino svežega zraka, ki pa ni predgret z odpadnim zrakom – torej brez rekuperacije. Tak sistem je sicer energijsko manj učinkovit kot tisti z vračanjem toplote, obenem pa še vedno zagotavlja boljše rešitev kot stalno odprta okna, hkrati pa omogoča zadostno prezračevanje. Predvsem pa je bistveno cenejši – okrog 1.000 € na eno stanovanjsko etažo. Gre za sistem, pri katerem vgradimo tudi varčen ventilator, ki v primeru slabega zraka (najpogosteje sistem kakovost zraka ugotavlja glede na stopnjo vlažnosti v referenčnem prostoru) sesa bivalni zrak iz stanovanja, obenem pa skozi nadzorovano velikost odprtih v oknih v prostore vstopa svež zrak. Ventilator torej neprestano deluje, zato je pomembno, da je tih in varčen. Zrak do njega med prostori največkrat potuje kar skozi spodnje vratne pripire. Takšno rešitev pa v skrbi za kakovost bivanja v njihovih domovih finančno spodbuja Občina Vodice, ki za tak sistem namenja po 50 € na vgrajen ventilator. Ker se dostikrat prakticira vgradnja enega ventilatorja v kopalnico (ali stranišče) in drugega v kuhinjo (namesto nape), je za izvedbo takega prezračevanja možno dobiti do 100 € občinskih nepovratnih sredstev.

Podrobnejše informacije in drugi odgovori na vprašanja občanov v zvezi z učinkovito rabo energije, gradnjo, adaptacijami, prenovami ogrevalnih sistemov, rabo obnovljivih virov energije in prezračevalnih sistemov so občanom brezplačno na voljo v lokalni izpostavi ENSVET v Vodicah. Za svetovanje se je prehodno treba naročiti v sprednji pisarni občine na tel. 01/833 26 10.

Evropski teden mobilnosti 2015

 TINA BANFI, Občina Vodice

Od 16. do 22. septembra se je odvijal Evropski teden mobilnosti, katerega namen je spremeniti potovalne navade ljudi in s tem zmanjšati onesnaženost zraka in hrupa, ki ju povzroča promet. Danes namreč največkrat potujemo z avtomobili, pa naj gre za kratke ali dolge razdalje. Zato je glavni poudarek projekta promocija trajnostnih oblik mobilnosti, kot so skupna raba avtomobila, javni prevoz, storitev »parkiraj in se pelji«, kolesarjenje in podobno. Na ta način preprečimo škodljive posledice prometa, hkrati pa naredimo nekaj koristnega za svoje telo. In prav zdrav slog življenja in gibanje sta bila povod za dogodka, ki sta bila izpeljana v okviru tedna mobilnosti.

Občina je v sodelovanju z Osnovno šolo Vodice organizirala tekmovanje v spretnostni vožnji s kolesom, ki se ga je udeležilo 37 učencev. Poligon, ki ga je na igrišču šole postavil Miha Kimovec, je vključeval številne ovire, pri čemer so morali tekmovalci paziti, da so progo prevozili v čim krajšem času s čim manj podrtimi ovirami, saj je to pomenilo dodatne sekunde h

Miha Kimovec z učenci OŠ Vodice

končnemu času vožnje. Tekmovalci so bili razdeljeni v skupine po razredih in spolu. V skupini učenek 4. in 5. razreda so prva tri mesta dosegle Hana Kranjec Žagar (18 sekund), Špela Rakun (22 sekund) in Nina Erce (28 sekund). Med dečki pa so bili najboljši Luka Palmer (22 sekund), Luka Lukšič (25 sekund) in Domen Aljaž (25 sekund). V skupini deklic 6. in 7. razreda so bile najhitrejšje Pia Celar (24 sekund), Ana Plevel (30 sekund) in Maša Jerman (35 sekund). Med dečki pa sta bila najboljša Jaka Šipka Žun (21 sekund) in Žan Pirc Jeraj (21 sekund), tik za njima pa se je uvrstil Maj Kimovec (22 sekund). V skupini

8. in 9. razreda sta se tekmovanja udeležila Nejc Laharnar (20 sekund) in Žan Lucka Trampuš (27 sekund). Preden pa so se učenci pognali na poligon, sta ga preizkusila tudi ravnatelj Jure Grilc in župan Aco Franc Šuštar.

Ker ima gibanje pomemben vpliv na zdrav način življenja, je bil drugi dogodek povezan s promocijo zdravja in njegovo preventivo. V ta namen je Občina k sodelovanju povabila Rdeči Križ Slovenije, Območno združenje Ljubljana, ki je skupaj z učenci osnovnošolske ekipe OŠ Vodice in njihovimi mentorji praktično predstavil temeljne postopke oživljanja. Poleg

Praktičen prikaz temeljnih postopkov oživljanja

Župan Aco Franc Šuštar

Ravnatelj OŠ Vodice Jure Grilc

Upokojenskih tisoč gibov članic DU Vodice

tega so pripravili tudi postajo RK, kjer so opravljali meritve sladkorja in holesterola v krvi ter krvnega tlaka

v okviru preventive zdravja. Obiskovalci so se na stojnici lahko seznanili z njihovimi programi, kot so zaščita in reševanje, krvodajalstvo, darovanje organov, medgeneracijsko sodelovanje, prostovoljstvo in filantropija, družbena odgovornost in donatorstvo ter drugo. V sklopu gibanja in zdravega načina življenja so članice Društva upokojencev Vodice predstavile upokojenskih tisoč gibov v okviru društva Šola zdravja, ki ima po Sloveniji že trideset skupin v različnih krajih. Tudi v Društvu upokojencev Vodice so ustanovili svojo skupino in

začeli z vsakodnevno jutranjo vadbo, ki se imenujejo sklepna telovadba. Članice skupine pravijo, da moramo nekaj narediti zase in za svoje telo, če želimo imeti lepo, zdravo in razgibano starost. Pomembno je ohranjati zdrave sklepe, s čimer preprečimo bolečine ter ohranimo večjo gibljivost telesa. Ker pa se med seboj razlikujemo glede na zdravje in telesno kondicijo, vsakdo telovadi po svojih zmogljivostih. Telovadba je prostovoljna in brezplačna, zato vse, ki imajo željo in voljo po gibanju vabijo, da se jim pridružijo.

Našim občanom so **na voljo nove finančne spodbude** za izvedbo ukrepov učinkovite rabe energije

 MIRAN SIRČ, Občina Vodice

Nepovratna sredstva odslej na voljo tudi za izvedbo kontroliranega prezračevanja bivanjskih prostorov ter zamenjavo kotla s sodobnim plinskim kondenzacijskim kotlom.

Občina Vodice vseskozi sledi globalnim okoljskim izzivom ter izvaja trajnostno razvojno naravnane projekte. Kot ena redkih občin k temu aktivno in finančno spodbujamo tudi naše občane; v konkretnem primeru k učinkoviti rabi energije. Nabor ukrepov, ki jih vključuje v letu 2011 sprejet Pravilnik o finančnih spodbudah za izvedbo ukrepov učinkovite rabe energije v občini Vodice, smo pred kratkim razširili s takšnimi, ki ob dobri energetski učinkovitosti izboljšujejo bivanjski komfort.

Poleg dosedanjih subvencioniranih ukrepov (zamenjava zastarele »termopan« ali druge zastarele zasteklitve

s sodobno energetsko učinkovito zasteklitvijo; izboljšanje tesnjenja starejših lesenih oken; vgradnja termostatskih ventilov na radiatorje; vgradnja oz. zamenjava obstoječe obtočne črpalke centralnega ogrevanja s sodobno frekvenčno regulirano črpalko iz energetskega razreda A) občani (fizične osebe) po novem lahko prejmejo nepovratna sredstva še za naslednji dve aktivnosti:

- izvedba aktivnega lokalnega sistema za kontrolirano prisilno prezračevanje (z uporabo energijsko varčnih odvodnih ventilatorjev): v višini 50 €/vgrajen odvodni ventilator oz. največ 150 €;
- zamenjava obstoječega toplovodnega kotla s sodobnim plinskim kondenzacijskim kotlom za ogrevanje prostorov oziroma pripravo sanitarne tople vode: v višini 150 €.

Podrobnejše informacije v povezavi z učinkovito rabo energije so občanom

brezplačno na voljo v lokalni izpostavi ENSVET v Vodica. Za svetovanje se je prehodno treba naročiti v sprejemni pisarni občine na tel. 01/833 26 10. Dopolnjen Pravilnik o finančnih spodbudah za izvedbo ukrepov učinkovite rabe energije v občini Vodice ter vloga za pridobitev sredstev pa sta občanom na voljo na občinskih spletnih straneh ter v sprejemni pisarni občinske uprave; na nas pa se občani lahko obrnejo tudi za dodatna pojasnila.

Projekt tudi po sprejetju novele pravilnika ni zasnovan po sistemu »razpis do porabe sredstev«, temveč se vloge konstantno zbirajo, obravnavajo ter odobrijo vse, ki izpolnjujejo pogoje. Izkoristite torej ponujeno možnost – izvedite ukrepe, ki že sami po sebi prinašajo srednje in dolgoročne energetske in ekonomske prihranke ter ob tem pridobite še nepovratno občinsko subvencijo.

Odprtje razstave plemiške rodbine v Šenkovem Turnu

Na večer žegnanjske nedelje, 13. septembra, se nas je na dogodku odprtja razstave z naslovom »Plemiški obnovljenem paviljonu v Šinkovem Turnu zbralo veliko ljubiteljev kulturne dediščine.

BERNARDA KOKALJ, predsednica

KPD Šinkov Turn

ROK ŠTUPAR

Prav za to priložnost sta iz muzejske zbirke operne hiše Ljubljana oživela lastnik gradu Andrej Hren s svojo ženo Marijo, ki sta goste sprejemala ob cerkvenem obzidju in jih pospremila na prizorišče pred paviljon. Njuna življenjska zgodba se prepleta z ustnim izročilom, ko naj bi njun otrok ponepreči padel iz drugega nadstropja in padec preživel brez posledic. V zahvalo sta cerkvi podarila pozlačen kelih, ki še danes ob posebnih priložnostih služi

svojemu namenu. Mirko in Romana Žefran sta se v vlogo graščaka in njegove žene odlično vživela.

Tudi mene so kot povezovalko programa oblekli v arhivskih sobanah opere Ljubljana in me predstavili kot prijazno dvorno gospo iz 17. stoletja. V praznično vzdušje so nas s pesmijo »Travænčæ so že zeljenæ« povabile pevke DePZ Flora pod vodstvom Jane Lamberšek Starbek, ki so dogodek zaključile s pesmijo »Irishblessing«.

Župan občine Vodice g. Aco Franc Šuštar je v uvodnem nagovoru predstavil

obnovitvena dela na paviljonu, od odločitve Občine Vodice pred petnajstimi leti, ko je objekt v Šinkovem Turnu razglasila za kulturni spomenik, do zadnje obnove paviljona v letu 2015. Naklonjenost Občine je bistvenega pomena za razvijanje in ohranjanje občinskega kulturnega življenja, zato se gospodu županu zahvaljujem za podporo.

Kulturno prosvetno društvo Šinkov Turn je v začetku leta 2015 izdalo knjigo z naslovom »Grad v Šinkovem Turnu«. Ob prvi obnovi grajskega in cerkvenega zidu ter takratne vrtne ute leta 2000 je Občina naročila tudi poročilo o ključnih

Srečo Merčun o knjigi »Grad v Šinkovem Turnu«

»Pred približno 25. leti mi je prišel v roke Funtkov rokopis o preteklosti Šinkovega Turna. Z zanimanjem sem ga prebral. Nekaj kasneje sem naletel na informacije, ki so o tem govorile rahlo drugače. Zadeva me je pritegnila, začel sem raziskovati in si skušal ustvariti kar najbolj verjeten kronološki potek dogajanja tu, na severnih obronkih Rašice, od sredine 13. stoletja naprej. Takšno raziskovanje terja kar precej časa, zato do končnega rezultata seveda še zdaleč nisem prišel. Le počasi odgrinjam tančice s preteklosti in se zavedam, da jih povsem ne bom nikdar mogel, saj se je v vseh teh skoraj osmih stoletjih zgodilo ogromno.

Sovaščane in vse ostale sem prosil za pomoč v obliki ustnih, pisnih in fotograf-skih informacij. Vse manj je človeških virov, ki bi lahko obujali spomine na čas tik pred drugo svetovno vojno, kaj šele dlje v preteklost. Spomini na mladost pa naj bodo še tako nostalgичni, so pristen in neposreden vir o minulih časih. Preteklost je del naše identitete, naših korenin, na-

šega zavedanja. Razumevanje preteklosti pa je eden od temeljev za življenje danes in graditev prihodnosti.

Moje ljubiteljsko delo ter nekaj objav očitno ni ostalo skrito in konec lanskega novembra me je Kulturno prosvetno društvo Šinkov Turn povabilo k sodelovanju. Po nekaj usklajevalnih srečanjih smo prišli do okvirnega načrta, po katerem bi v čim krajšem času izdali publikacijo o nekdanjem gradu v Šinkovem Turnu. Prevzel sem odgovorno nalogo, da pripravim njeno vsebino.

Osnovno vsebinsko ogrodje sem imel pripravljeno že dalj časa, vendar pa je bilo treba vseeno opraviti določene dopolnitve, krčenje teksta, pa urediti natančne navedbe virov in napisati dodatna pojasnila. Viri in pojasnila obogatijo tekst in mu dajo verodostojnost. Po dobrih dveh tednih intenzivnega dela je nastalo to, kar je danes natisnjenega v knjižici »Grad v Šinkovem Turnu«. Knjižica je izšla ob občnem zboru Društva KPD Šinkov Turn v začetku marca.

Šenke rodline v Šinkovem Turnu» ob

virih in dejstvih, povezanih z zgodovino gradu, na osnovi katere je bila pripravljena vsebina stalne razstave v vrtni uti. Ta je bila ob zadnji prenovi umaknjena iz prostorov paviljona. Srečo Merčun, ki je tudi zbiral gradiva o zgodovini kraja Šinkov Turn, se je odzval vabilu društva in zbral vse našete vire v strnjeno obliko. In tako je gradivo nastalo kot sad ljubiteljskega zbirateljstva in zavestne odločitve o ohranjanju kulturne dediščine gradu. Vse skupaj smo strnili v zamisel o zbirki z imenom Sledi preteklosti. V društvu želimo, da bi zbirka postala vedno bolj bogata in zapolnjena.

Župan Aco Franc Šuštar

Grajska gospoda

Kaj je zapisanega v njej? Osnovni namen je bila predstavitev »življenja« gradu od njegove izgradnje do tragičnega konca. V letih 1240–1250 je prvi grad postavil dvorni točaj Amulrich Schenckh, ki je prišel z mogočnega gradu Ostrovica severno od Celovca. Valvasor je zapisal, da je Šenk pozidal šest nadstropij visok stolp, ga obdal z močnim obzidjem ter ga imenoval Šenkov turn. Ob gradu je počasi začelo nastajati istoimensko naselje.

Tekom stoletij je bil grad sicer dobro vzdrževan in pogosto obnovljen, vendar pa novi časi in z njim dodobra spremenjen način življenja prej ko slej vnovični prenovi niso bili več naklonjeni. V tridesetih letih 17. stoletja se je zato takratni lastnik gradu Schwab odločil srednjeveški stolp podreti in na istem mestu postaviti nov, bolj funkcionalen dvorec. Začetega dela ni dokončal; posestvo je leta 1634 prodal Jožefu Andreju Hrenu. Novi lastnik je gradnjo nadaljeval in jo uspešno zaključil, zato se je nove stavbe oprijelo ime Hrenov grad.

Seveda tudi Hrenov grad brez rednega vzdrževanja ne bi mogel dolgo

Priložnost izkoriščam za vnovično prošnjo, da na domačih podstrešjih odprete zaprašene škatle in kovčke ter nam morebitne najdene stare dokumente posodite za nekaj dni, da jih digitalno arhiviramo. Ko z njih obrišemo prah, je včasih prav neverjetno, kaj vse nam lahko povedo ...

kljubovati času. Ko pa je bila leta 1848 sprejeta zemljiška odveza, ki je kmečka posestva osvobodila tlake in desetine, se je za grad pričelo obdobje propadanja. Ne bi mogli reči, da hitro menjajoči lastniki niso imeli dobrih namenov, vendar še tako dobrih želja in načrtov ni mogoče uresničiti brez ustrezne ekonomske osnove.

Prav paradoksalno je, da je potem ravno pomanjkanje finančnih sredstev botrovalo vnovični oživitvi turnskega gradu. V začetku 20. stoletja je takratna Občina Vodice načrtovala gradnjo osnovne šole na območju Golega, prazna turnska graščina pa ji je bila prikladna začasna rešitev. Državno osnovno šolo v Golem,

kot se je sprva imenovala, je s šolskim letom 1921/22 pričelo obiskovati 65 otrok s Sela in z Golega ter iz Kosez, Kota, Potoka in Šenkovega Turna. Grajsko poslopje se je v nekaj letih pokazalo kot povsem primerna trajna rešitev za delovanje osnovne šole, zato so jo 2. junija 1928 tudi preimenovali v Državno osnovno šolo Šenkov Turn.

Občina se je lotila temeljite obnove gradu. Po ogledu strokovne komisije 7. oktobra 1931 je šolski upravitelj Alfonz Inkret v šolsko kroniko zadovoljno zapisal, da »... smo končno dobili lepo popravljeno poslopje, ki ustreza modernim zahtevam sodobnega šolstva.« Žal je

že dobro desetletje kasneje, 9. decembra 1943, stavba doživela tragičen konec: partizanska enota je podtaknila ogenj in zajeli so jo uničujoči zublji.

V knjižici je objavljenih tudi več fotografij in kopij raznih dokumentov, ki do-

polnjujejo vsebino. Marsikaj od tega je bilo doslej malo poznanega, večina sploh še neobjavljena.

Citate sem ohranil v originalnem zapisu, v danes nekako starinsko zveneči slovenščini; namenoma, saj sem želel, da tudi po jezikovni plati nekoliko začutimo nekdanje čase.

Iz sprva zamišljenih približno dvajset strani je na koncu nastala skoraj še enkrat več strani obsegajoča knjižica. In dobro je, da nam je ostalo še mnogo gradiva, ki bi ga bilo vredno zapisati in ohraniti zanamcem. Da ne govorim o vsem tistem, kar bi bilo treba še raziskati ... S to knjižico smo zastavili zbirko,

Anamarija Meglič

ki nam bo, vsaj upam tako, v prihodnje še večkrat odstrla pogled v preteklost; nadeli smo ji naslov Sledi preteklosti.

Predstavljamo si lahko mogočnost gradu in urejene vrtove. Zagotovo se je za temi grajskimi zidovi tudi veliko prepevalo in ohranjalo kulturno življenje. Del tega glasbenega razpoloženja nam je skozi mojstra samospevov romantike avstrijskega skladatelja Roberta Schumann v nemščini zapela odlična sopranistka Anamarija Meglič ob spremljavi Jane Lameberšek Starbek.

V zadnjem obdobju se je zanimanje za zgodovino gradu in življenje za grajskimi zidovi zelo povečalo, kar je zelo pomenljivo. Nekaj tega je pod okriljem Mestne knjižnice Ljubljana skozi svoj pogled ujel ljubiteljski zbiratelj Tomaž Miško, ki je sledil rodbinam skozi čas. In tako se je porodila ideja o postavitvi razstave pod pokroviteljstvom Občine Vodice, koordinacijo je vodil Rado Čuk. Vsebinsko razstave in predstavitev iskanja podatkov nam je predstavil avtor sam.

Tomaž Miško ob odprtju razstave »Plemiške rodbine v Šenkovem Turnu«
»Spoštovani gostje, gospod župan, v Mestni knjižnici Ljubljana, katere del je Knjižnica Vodice, smo ob vašem občinskem prazniku tudi letos pripravili priložnostno razstavo. V primerjavi z dobro poznanim Jernejem Kopitarjem iz lanskega leta so bili Šenkov Turn in njegove rodbine veliko večji izziv.

Tomaž Miško

Čeprav je sprva kazalo, da je na razpolago malo pisnih virov, sem z vztrajnim iskanjem nabor le-teh znatno povečal in tako zapolnil nekaj vrzeli v dosedanjem poznavanju Šenkovega Turna. Pri tem so mi bili v veliko pomoč dr. Matjaž Bizjak in dr. Miha Preinfalk z Zgodovinskega inštituta Milka Kosa in dr. Jurij Šilc z Inštituta Jožef Stefan, za kar se jim lepo zahvaljujem.

Precej pozornosti namenjam koroški rodbini točajev ali v nemščini **Schenkov z Ostrovice**, najverjetnejšim graditeljem prvotnega stolpastega dvora pri vasi Selo. Naj najprej razložim od kod ime Schenk. V starih časih, ko so bile zastrupitve pogost pojav na dvoru, je bil der Schenk, po slovensko točaj, služabnik, ki je skrbel za kraljevo kupo. Služba točaja se je sčasoma razvila v enega od uradov dvorne uprave, v času vzpona Ostroviških pa je postala dedna. V slovenski strokovni literaturi se točaji omenjajo redko in v razmeroma skopih poročilih. Zato ostaja edini vir podatkov o rodbini knjiga Die Schenken von Osterwitz Hermann Wiessnerja. Šenkov Turn naj bi zgradil točaj Amalrik, ki pa ga v rodovniku v knjigi ni. Zato se pridružujem sicer še neobjavljenemu mnenju dr. Jurija Šilca, da je Šenkov Turn verjetno res postavil točaj z Ostrovice, a ne Amalrik, kot domneva Valvazor v Slavi vojvodine Kranjske. Dr. Šilc je tudi odkril prvo omembo stolpa v listini iz leta 1337. Njeno reprodukcijo je prijazno posredoval

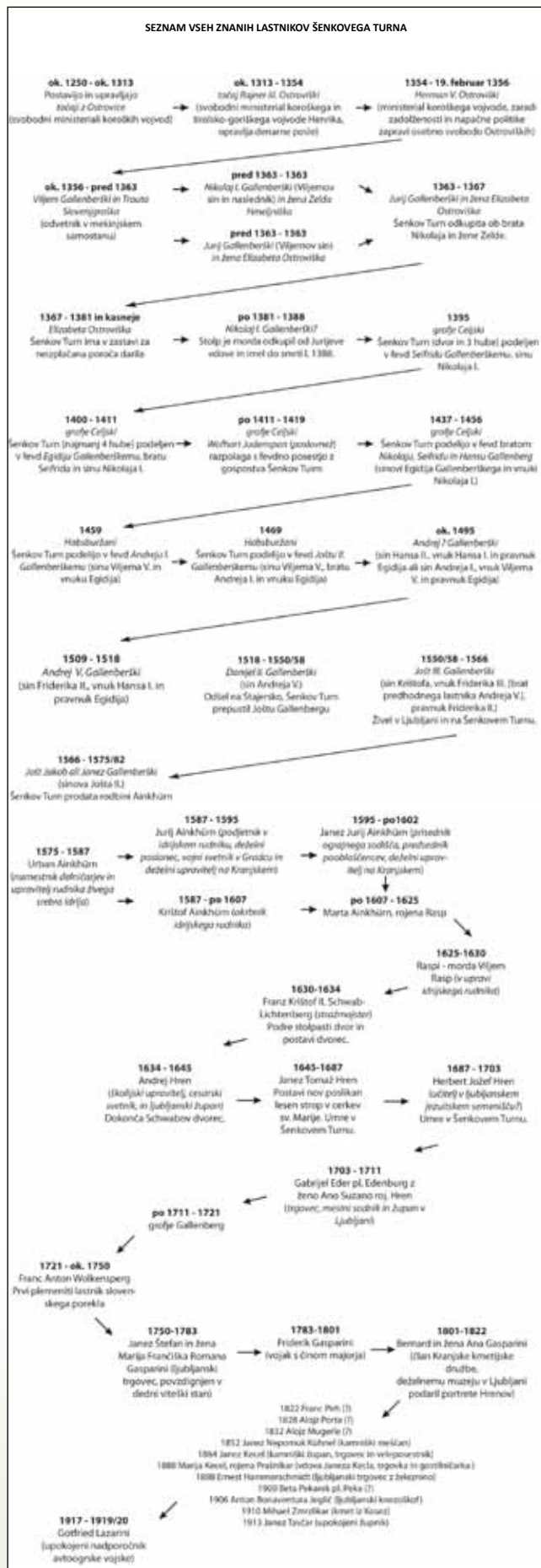
tudi za namene te razstave.

Prvi dokumentirani lastnik stolpa pri Selu je bil točaj **Rajner Ostroviški**, ki je imel kar nekaj posesti na Kranjskem, še posebej v Mengšu in okolici. Njegova sinova Herman in Nikolaj Ostroviški sta Stolp pri Selu leta 1356 prodala Viljemu Gallenberškemu in ženi Trauti Slovenjegraški. Zaradi pomena rodbine v tem kraju in na Kranjskem bi rad omenil še točaja Ulrika in Jurija, ki sta bila deželna upravitelja.

Gallenbergi, sledeči lastniki stolpa, so bili eminentna in trdoživa kranjska plemiška družina, ki je bila kasneje povzdignjena v državne grofe. Stolp so posedovali skoraj neprekinjeno 220 let. V ustnem izročilu krajanov se je do danes ohranilo pomembno dejstvo v poznavanju zgodovine Šenkovega Turna, ki pa v strokovni literaturi razen drobne izjeme ni bilo deležno pozornosti: konec 14. stoletja pa vse do izumrtja so namreč gospostvo posedovali grofje Celjski, ki pa so ga redno podeljevali v fevd Gallenbergom, svojim tesnim zaveznikom. Na vire iz tega obdobja me je napotil dr. Bizjak. V razstavi posebej izpostavljam Jošta Gallenberga, prijatelja in podpornika Primoža Trubarja, ki je opravljal pomembne funkcije na deželni ravni. Njegov sin Janez Gallenberg, ki je prodal stolp upravitelju idrijskega rudnika Urbanu Ainkhürnu, je študiral v Tübingenu in Padovi in je bil prvi lastnik Šenkovega Turna z univerzitetno izobrazbo.

O **Ainkhürnih** ponuja dosedanja literatura pomanjkljive, nasprotujoče si podatke. Na tem mestu se zahvaljujem dr. Mihi Preinfalku z Zgodovinskega inštituta Milka Kosa, ki je fotografiral in mi poslal Breckerfeldov rodovnik. Po njem sem lahko jasneje določil sorodstvena razmerja članov družine in tudi lastništvo Šenkovega Turna.

SEZNAM VSEH ZNANIH LASTNIKOV ŠENKOVEGA TURNA

Kakor predhodnik Jošt Gallenberg so bili tudi Ainkhürni protestanti. Opravljali so pomembne deželne službe. **Jurij Ainkhürn** je z bratom Kristofom od očeta Urbana podedoval Šenkov Turn. Proslavil se je tudi na vojaškem področju. Kot deželni upravitelj je s kranjskimi četami sodeloval pri obleganju utrdbe Petrinja pri Sisku, ki so jo zavzeli pod poveljstvom nemškega cesarja Maksimilijana. Kljub protestantski veri je bil vojni svetovalec katoliškega deželnega kneza v Gradcu in bil pokopan v ljubljanski stolnici, kar priča o njegovem velikem pomenu in vplivu. Posebej zanimiva je zgodba njegovega sina Janeza Jurija. Rojen in vzgojen v protestantski družini je kasneje prestopil med katoličane. Opravljal je pomembne deželne funkcije, bil je tudi deželni upravitelj. Nato pa je odšel na romanje v Sveto deželo, pisec rodovnika pa pove, da je bila to zgolj pretveza, saj se je v Siriji spreobrnil v Mohamedovo vero in tam ostal.

Dvorec je tedaj v celoti prešel v last strica Kristofa in nato njegove vdove Marte, ki je Šenkov Turn prodala sorodnikom **Raspom**. Morda je slutila, da se protestantskemu plemstvu na Kranjskem ne obeta nič dobrega in je želela deželo zapustiti, vendar je še pred odhodom umrla. In res, po letu 1628 so po ukazu deželnega kneza morali vsi protestanti prestopiti v katoliške vrste ali pa se izseliti. Raspi so bili v Šenkovem Turnu samo pet let, nato so posest prodali.

Razmeroma kratko obdobje med leti 1630 in 1634 je bilo za Šenkov Turn še kako pomembno. Takratni lastnik je bil kranjski stražmojster Franz Kristof Schwab- Lichtenberg, ki mu je cesar Ferdinand ustno ugodil prošnji za podelitev baronstva, a je pisna potrditev zaradi sumljive protestantske preteklosti rodbine prišla šele po njegovi smrti. Franc Kristof se je zanesljivo nameraval ustaliti v tem kraju, saj je stari stolp podrl in na obstoječem obzidju pozidal nov dvorec. Podoba dvorca, ki jo vidimo na **Valvasorjevi grafiki**, je torej podoba stavbe, kakor si jo je zamislil Franz Kristof Schwab. Iz neznanega razloga pa se je po štirih letih gradbenih del odločil družinski sedež ustaliti na gradu Strmol in je Šenkov Turn prodal Andreju Hrenu.

Po izgonu protestantov iz dežele je nastala večja vrzel v plemiških vrstah. To so izkoristili bogati trgovci, predvsem italijanskega porekla, ki so si z velikim premoženjem lahko privoščili dvig v plemiški stan. Tak primer je **rodbina Hren**. O pomenu, ki ga je imel za rekatolizacijo naših krajev Tomaž Hren, ne kaže izgubljati besed; povem naj le, da je mu je pri njegovem delu precej pomagal brat Andrej, ki je bil ljubljanski župan, cesarski svetnik ter seveda graščak na Šenkovem Turnu. Leta 1634, ko je kupil še nedokončani dvorec, mu je ljubljanski magistrat podaril 3000 obočnih opek za zaključna dela na dvorcu.

Odnosi med podložniki in graščaki na Šenkovem Turnu niso bili zmeraj idealni. Vemo namreč, da je bil Andrejev sin Janez Tomaž, ki je umrl v Šenkovem Turnu, v sporu z okoliškim prebivalstvom, saj je dal na lastno pest narediti in poslikati nov lesen strop v Marijini cerkvi, s tem pa se vikar in občina niso strinjali. Prišlo je tako daleč, da so škofa prosili za dovoljenje, da si drugje postavijo novo cerkev, ker da si Hren obstoječo samovoljno lasti.

Andrejev vnuk, **Herbert Jožef**, zadnji moški predstavnik rodbine Hren, je na Šenkovem Turnu hranil rodbinske portrete. Te je kasnejši lastnik Gasparini, podaril Deželnemu muzeju v Ljubljani, torej so bili do takrat gotovo hranjeni v dvorcu. Morda lahko iz tega sklepamo, da so Hrenovi vsaj ob izteku rodbine dvorec dojemali kot svoj dom.

Po rodbini Hren je dvorec prešel v last premožnega **Gabrijela Edra**, ki je bil tako kot Andrej Hren ljubljanski župan. V času med njegovo smrtjo in nastopom rodbine Gasparini je v zgodovinskih virih do nedavnega zevala vrzel. Dr. Miha Preinfalk pa je ugotovil, da je Šenkov turn v tem času po dobrih stotridesetih letih znova prišel v roke grofov Gallenberških. Ti so ga prodali škofjeloški rodbini **Oblak-Wolkensperg**, ki je bila prvi plemiški lastnik slovenskega porekla. Šenkov Turn so pridružili že obstoječim gospodvom v okolici Škofje Loke in Litije. Pogoj za pridobitev baronskega naslova je bilo namreč tudi dovolj veliko imetje. To je z leti tako naraslo, da so lahko Šenkov Turn prodali Gasparinijem in baronstvo vseeno dobili.

V lasti družine **Gasparini** je dvorec ostal tri generacije. Leta 1822 sta ga prodala že omenjeni Bernard Gasparini in njegova žena Ana. Zanimiv pa je podatek, da je njegov brat Sigmund Gasparini umrl v Šenkovem Turnu leto po prodaji dvorca, kar bi bilo treba še raziskati.

Razstava

Leta 1832 je dvorec kupil **Alojz Mugerle**, čigar stanu nisem uspel določiti. V Ljubljani je v 17. stoletju resda živel plemič Janez Jožef Mugerle plemeniti Edelhaimb, vendar povezav nisem našel. Ravno tako ostaja za zdaj neznana življenjska zgodba Beti Pekarek plemenite Peka, ki je dvorec kupila leta 1900.

Zadnji plemiški stanovalci Šenkovega Turna so izhajali iz smledniške veje družine **Lazarini**. Na posestvu sta slaba tri leta gospodarila brat in sestra Gottfried in Marija Lazarini, ki pa sta morala dvorec zaradi denarne stiske prodati. Gottfried, zadnji plemiški lastnik dvorca, je svojo življenjsko pot zaključil 27. 12. 1943, le osemnajst dni po požigu Šenkovega Turna. Varnostna obveščevalna služba ga je likvidirala nedaleč stran od smledniškega dvorca, kjer je tedaj živel.

Odprtje razstave je bil kulturno, umeetniško in zgodovinsko zelo bogat dogodek. Poleg lepega števila obiskovalcev sta se vabilu odzvala tudi direktor slovenskega muzeja Stane Okoliš in pra

„Naj zaključim, kot se spodobi – z zgodovinskim virom. Trubarjev sodobnik Jošt Gallenberg je božič leta 1565 preživel doma, na Šenkovem Turnu, kar izpričuje pismo prijatelju, ki ga je napisal tega dne. Na silvestrovo istega leta pa zapiše stavek, ki priča o njegovi navezanosti na ta kraj:
‘Grem domov v Šenkov Turn.’“

pra nečak zadnjega lastnika iz rodbine Lazarinijev Franci Lazarini. Dogodek so polepšale narodne noše, in kot se za žegnanjsko nedeljo spodobi, smo se še dolgo v mrak, ko so paviljon osvetljevale bakle in sveče, pogovarjali ob domači potici in bobih, ki so jih pripravile gospodinje. Obložene kruhke in pijačo je finančno podprla Občina, da pa so bili gostje dobro postreženi, so pod vodenjem Mire Verbič skrbela dekleta iz DePZ Flora.

Razstavo si še vedno lahko ogledate v paviljonu in tudi knjižico je še mogoče kupiti na sedežu društva. Lepo povabljeni.

Ko mlinček ropoče in voda šumlja, srce jim veselo igra, igra ...

✎ GORAZD DOMINKO

Tokrat ne bo govora o drobljenju ali mletju, vonju po kruhu, pač pa o življenju, dobrih sosedskih odnosih in ljubezni do neokrnjene narave. To je zgodba o živahni skupnosti, ki jo družijo skupni konjiček, ohranja pa prijateljstvo. Vsi protagonisti vlagajo v prihodnost in se vračajo v preteklost, v središču katere je spomin na brezskrbno otroštvo. Kako malo je potrebno za povratek nazaj, za raj, duhovno oazo, spoznamo šele, ko smo potisnjeni do roba in spoznamo, da je čas za nov začetek, novo pomlad. In nove priložnosti ...

SOSED SOSEDU PRIJATELJ

Že res, da je oaza miru in neokrnjene narave na drugi strani Občine Vodice in je dostop lepši iz Suhadol, čeprav je do tja moč priti tudi po gozdni bukovniški poti, a ne gre pozabiti, da jo vseskozi vzdržujejo in plemenitijo kar trije Bukovčani. **Franc Kubelj** je bil nekoč velik ljubitelj letenja z jadralnim zmajem, a po tragični nesreči je moral pozabiti na svoj osnovni poklic in začel uresničevati mladostniške sanje. »Nakupil sem si nože in rezbarska dleta in vse, kar sem potreboval za rezbarjenje, prav kmalu pa sem se zaljubil tudi v izdelavo mlinčkov iz hrastovine!« In zakaj ravno hrastovina? »Ker je najbolj trpežen les in ga je relativno lahko oblikovati. Hrast, tako kot kostanj, akacija, macesen in denimo bor, dlje zdrži v pogojih, ki so ugodni za začetek razpadanja, na primer visoka vlažnost lesa, ugodne temperature,« se skoraj

sramežljivo oglasi **Franc Hočevár**, -Kubljev sošolec iz osnovne šole, ki sleherni dan obiskuje mlinčke, jih opazuje in pomaga vzdrževati. Takoj pod izvirom Mrzlega studenca, katerega vode se 60 mlinčkov nežno dotika še preden končajo v Pšati, nas pričaka še tretji iz Bukovice, Frančev tast **Roman Urbanija**, ki je zaljubljen v to območje in globoko prizadet kadarkoli ga skuša kdo uničiti. In teh ni malo!

SREČNI, ČEPRAV Z MLINI NI ZASLUŽKA!

Je dela veliko, časa premalo, pravega denarja pa ni? Povsem nesmiselna vprašanja, pravijo vsi, ki z mlinčki živijo – gre namreč za ljubezen do vsega, kar se tam dogaja. Sinergijo med človekom in naravo denimo, tkanje oziroma poglabljanje prijateljskih vezi, iskanje miru, oddih, odmik od vsakdanjih obveznosti. Zares, duhovna oaza, ki jo je v osemdesetih začel oblikovati **Franc Repnik**, po njegovi smrti **Valter Nemec**, od leta 2006 naprej pa sta skrb za mlinčke prevzela **Peter Podlipnik** iz Suhadol in **Karel Matuš**, ki zanje skrbi še danes. A brez vseh, ki cenijo območje med Bukovico in Suhadolami, ne bi šlo. Pri zadnji obnovi leta 2014 je sodelovalo precej prebivalcev iz obeh vasi in pomagalo ohraniti znamenitost, o kateri se veliko piše, poroča in obiskuje. Kaj pa tržijo? »Pri denarju se vse začne in konča. Bolje, da denar pustimo pri miru. Ohranimo nedolžnost. Čistost. In ob strani pustimo tiste, ki bi se z mlinčki želeli okoristiti,« pravi Kubelj, ki za izdelavo nadomestnih mlinov, ko se tisti na lokaciji obrabijo, ne potrebuje več toliko časa in energije

In kako do mlinčkov? Izhodišče naj bo suhadolska cerkev sv. Klemenca, pri kateri nas v pravo smer napotijo smerokazi. Kakih 200 metrov je še asfalta, nato sledi urejena makadamska cesta. Peljite naravnost do odcepa čez mostiček, zapeljite čezenj, nato pa nadaljujte po urejeni gozdni poti. Na prvem križišču v gozdu bodite pozorni na majhno tablo z napisom "Mlinčki", ki vas bo usmerila desno.

kot na začetku, ko mu vprašanje, kako naj bodo videti, skoraj ni pustilo spati. Zdaj gre za obrt. Najbolj so vsi štirje srečni, ko je vse lepo pospravljeno, na svojem mestu, brez odpadkov, a ker je območje idealno za športne aktivnosti, prireditve, krajše izlete z otroki ali domačimi ljubljenci, za uživanje ob zvoku vodnega kolesa in seveda tudi

Franc Hočevár, Karel Matuš, Roman Urbanija in Franc Kubelj vzdržujejo oazo, ki jo je v osemdesetih letih minulega stoletja začel oblikovati Franc Repnik. Druži jih ljubezen do neokrnjene narave, lesa, čiste pitne vode in predvsem mir, ki ga najdejo prav tu ob mlinčkih.

V suhadolskih gozdovih izvirata dva potočka; prvi iz Mrzlega, drugi pa iz Žegnanega studenca, ki žubori kakšnih dvesto metrov ob gozdni poti naprej. Voda je pitna, še posebno tista iz Žegnanega studenca, ki jo lahko zajamete s kovinsko čašo. Govorice pravijo, da naj bi jo v 18. stoletju na svoji poti iz Komende v Ljubljano zajemal že Peter Pavel Glavar, slovenski rimskokatoliški duhovnik, gospodarstvenik in mecen. Najpomembnejši postaji na njegovi življenjski poti sta bili Komenda na Gorenjskem in Lanšprež na Dolenjskem, kjer je tudi pokopan.

Roman Urbanija: »Tudi vandali so že bili na delu, mlinčke so povsem uničili ali z velikimi kamni onemogočili njihovo vrtenje, zakaj ostaja pa vprašanje, ki ne bo dobilo odgovora?!«

za piknike, je ob koncu vikenda včasih pravo razdejanje. In ne, ne krivijo otrok ali hišnih ljubljencev, pač pa lastnike in starše, ki so pozabili na vzgojo. Tudi vandali so že bili na delu, mlinčke so povsem uničili ali z velikimi kamni

hrastovina relativno dobro prenaša vlago, bodisi v zemlji, vodi ali na zraku, prav zato so kubljevi mlini iz hrastovega lesa.

onemogočili njihovo vrtenje, ostaja pa vprašanje, ki ne bo dobilo odgovora.

DO MLADOSTI IN VITALNOSTI Z VODO IZ »ŽEGNANEGA« STUDENCA

V suhadolskih gozdovih izvirata dva potočka; prvi iz Mrzlega, drugi pa iz Žegnanega studenca, ki žubori kakšnih dvesto metrov ob gozdni poti naprej. Voda je pitna, še posebno tista iz Žegnanega studenca, ki jo je moč zajeti s kovinsko čašo in katere učinki so skoraj takoj vidni na obrazu, saj naj bi bil izvir eliksir mladosti s pomlajevalnimi učinki. Govorice pravijo, da naj bi jo v 18. stoletju na svoji poti iz Komende v Ljubljano zajemal že Peter Pavel Glavar, slovenski rimskokatoliški

duhovnik, gospodarstvenik in mecen, ki naj bi studenec tudi »požegnal«. Pozimi, ko so vsi mlinčki okovani v led, ta voda ne zamrzne in celo ogreje, poleti prijetno ohladi. Kdo

ve, morda je svoj prostor tudi zato našla v starih vojaških specialkah, ki so jih imeli v Jugoslovanski ljudski armadi in bi utegnili reševati vojake v kriznih trenutkih, razmišlja Hočevár.

»Ko mlinček ropoče in voda šumlja, srce mi veselo igra, igra. Če mlinček pri miru bi stal, bi mlinar in kmet žaloval!«

Mednarodni dan starejših v znamenju druženja in veselja

Društvo upokojencev Bukovica-Šinkov Turn je v sodelovanju z Občino Vodice priredilo kulturni program ob mednarodnem dnevu starejših. V dvorani Utik se je veselilo, pelo in plesalo prvo soboto v oktobru.

 NATALIJA RUS

Pred dvorano je pozdravljala Godba Vodice, v dvorano pa je goste privabljal lajnar Vinko. Gospa Jelka Kren je v vlogi voditeljice pozdravila vse prisotne in nastopajoče: Društvo upokojencev Vodice, Društvo narodnih noš in kočijažev, Godbo Vodice, PŠ Utik, Fantovsko pevsko skupino Matici, harmonikarja Matica Jeraja. Posebej lep pozdrav je bil namenjen osrednjemu gostu, predsedniku Zveze društev upokojencev Slovenije, gospodu Antonu Donku in županu Acu Šuštarju. Pozdravni nagovor je imela tudi prva dama DU Bukovica-Šinkov Turn, predsednica Breda Špenko. Pozdravila je vse prisotne in na oder povabila gospoda župana, ki je povedal, da se z veseljem odzove vabilom na tovrstne prireditve,

Učenci PŠ Utik in pevska skupina DU Bukovica-Šinkov Turn

veseli ga, da je v občini doma toliko veselja tudi v tretjem življenjskem obdobju, predvsem pa, da veje tako lepo medgeneracijsko sodelovanje. Prav

to pa je sledilo v naslednji točki. Pe-tošolec Matic Jeraj, mladi virtuoz, je na harmoniko zaigral skladbo »Čreda v galopu«. Pridružili so se mu učenci

Predsednica DU Bukovica-Šinkov Turn Breda Špenko

Matic Jeraj

Predsednik Zveze društev upokojencev Slovenije Anton Donko

Folklorna skupina

Matici

Plesna skupina Žabice

Ropotavčki in Korenine

PŠ Utik in zapeli dve pesmi. Narodno, »Imam dolino zeleno«, in »Sem vprašal mamico« solo je zapel Florjan Kremžar. Ker pa imamo v naši občini resnično dobro medgeneracijsko sodelovanje, so se vsem na odru pridružili še člani pevske skupine DU Bukovica-Šinkov Turn. Po burnem aplavzu, ki je donel po dvorani, se je z lastno pesmijo predstavila Cilka Šuštar. Z avtorskim recitalom »Naše vasi« je zbrane popeljala na sprehod po občini. Da pa ni ostalo le pri pesmi, je folklorna skupina narodnih noš in kočijažev Vodice zaplesala splet gorenjskih plesov.

Veselje, ples in pesem so dodobra ogreli prisotne. Voditeljica je na oder povabila predsednika Zveze društev upokojencev Slovenije gospoda Antona Donka. V simpatičnem intervjuju

smo o gospodu Donku zvedeli veliko. Predvsem se je predstavil kot človek, ki je korajžno zakorakal v prvi mandat funkcije predsednika. Njegove korenine izhajajo iz Prekmurja. Velika želja po znanju ga je pripeljala do poklica vojaškega pilota. V prostem času pa najraje vrtnari. Mogočen mož je dober govornik in prijetno ga je bilo poslušati.

Sledil je nastop fantovske pevske skupine Matici, ki vedno očara. Tokrat so zapeli pesmi »Regiment po cesti gre«, »Da te mogu pismom zvati« in venčkom narodnih. Po zasluženem aplavzu je oder zasedel Ivo Leskovar z recitalom »Ljubi kruhek«. Seveda brez poskočnih žabic ne gre – tokrat so zaplesale »Pancer tanc«. Ana Zadnikar pa je z recitalom ugnala »Prekajenega hudiča«.

Da pa bi bil zares pregan, so pomagali še člani vodiške skupine Korenine. Z izvirnimi inštrumenti so zaigrali in zapeli, da pa je pesem še bolj donela, so se jim pridružili tudi Ropotavčki. Na harmoniki jih je spremljala gospa Mateja.

Kulturni program so nastopajoči pripekljali do konca, slavlje pa se je nadaljevalo še s pogostitvijo, ki so jo pripravili v DU Bukovica-Šinkov Turn.

Sobotno popoldne res ne bi moglo miniti bolj prijetno. Občutki, kako lepo je lahko življenje, tudi ko pride jesen, so neprecenljivi, povezanost generacij pa daje zanos in hkrati zavedanje, da nas, mlajše, ne čaka prav nič hudega!

Vesela harmonika Skaručna 2015

**DRUŠTVO ZA OHRANITEV KULTURNE
DEDIŠČINE IN PODEŽELJA SKARUČNA**
IGOR MODIC

V društvu za ohranitev kulturne dediščine in podeželja Skaručna smo 12. 9. 2015 po dolgih in narnih pripravih (postavitev šotora, postavitev scene, priprava miz, kuhinje itd.) organizirali že četrto Veselo harmoniko zapored. Nastopajoči harmonikarji (tekmovalci), ki jih je bilo letos rekordno število, so sobotnemu popoldnevu dodali čaroben pridih glasbe, brez katere bi v svetu vladalo preveč tišine. Prireditev je otvorila Godba Vodice z nekaj skladbami, vonj domačnosti pa so nam prinašale narodne noše iz Društva narodnih noš in kočijažev občine Vodice. Po nagovoru predstavnice Društva za ohranitev kulturne dediščine in podeželja Skaručna je nekaj besed vsem zbranim namenil še župan Aco Franc Šuštar.

Prireditev je povezoval in popestril Boštjan Meglič - Peška.

Tekmovanje je potekalo v štirih kategorijah, in sicer:

kategorija: do 14 let

kategorija: od 14 do 40 let

kategorija: nad 40 let

kategorija: harmonikarji pevci

S skupino harmonikarji pevci smo prvič poskusili pred tremi leti in je med tekmovalci in tudi poslušalci zelo priljubljena. V komisiji so bili Peter Fink, Jože Skubic in Dominik Krt.

Komisijo so sestavljali Peter Fink, Jože Skubic, Dominik Krt. Ozadje krasijo narodne noše iz Društva narodnih noš in kočijažev občine Vodice.

Po končanem tekmovalnem delu so vsi harmonikarji skupaj zaigrali še skladbi Golica in V dolini tihi. Medtem ko je komisija odločala o rezultatih, so občinstvo z ubranimi glasovi razvedrili Kvartopirci. Sledila je težko pričakovana razglasitev rezultatov. Vsi tekmovalci so po nastopu dobili priznanje za udeležbo in vrečko s praktičnimi nagradami naših donatorjev, nagrajenci pa so poleg pokalov dobili tudi nagrade, ki so jih prispevali donatorji in naše društvo.

Rezultati tekmovanja:

Kategorija (do 14 let):

1. Žan Kostanjevec
2. Kevin Poredoš
3. Jan Novak

Kategorija (od 14 do 40 let):

1. Grega Skubic
2. Benjamin Krhin
3. Igor Režen

Zmagovalci 1. kategorije

Zmagovalci 2. kategorije

Zmagovalci 4. kategorije - harmonikarji pevci

Najmlajši ter najstarejši tekmovalci

Kategorija (nad 40 let):

1. Marijan Rozman
2. Jožef Fajdiga
3. Jože Dolenec

Kategorija (harmonikarji pevci):

1. Marcela Barle
2. Gašper Seljak
3. Jožef Rekar

Najmlajši tekmovalci:

Luka Jenko

Najstarejši tekmovalci:

Leopold Šalamon

Naj harmonikar po izboru občinstva: Marcela Barle

Med občinstvo smo podelili tudi 10 praktičnih nagrad, ki jih je na odru med listki izžrebala vaščanka Laura Žerjav. Nagrade za občinstvo so ravno tako prispevali donatorji in naše društvo. Popoldne se je počasi prevesilo v večer, zato je bil že

Nagrade za občinstvo je budno spremljal predsednik društva Janez Barle.

skrajni čas za ples ob zvokih ansambla Marcela IN.

ZAHVALA

Za sodelovanje se lepo zahvaljujemo Občini Vodice, Godbi Vodice, Društvu narodnih noš in kočijažev občine Vodice, PGD Polje, vsem donatorjem, tekmovalcem in članom našega društva za nesebično pomoč.

Hvala tudi vsem obiskovalcem prireditve.

DONATORJI VESELE HARMONIKE SKARUČNA 2015:

Občina Vodice
Europlakat d.o.o.
Restavracija Marjetica Kuči d.o.o.
Elektroerozija Marjetič Igor s.p.
Zveza sindikatov vseh glasbenikov Slovenije
Avtovleka, avtomehanik Janez Barle s.p.
Xlab d.o.o.
Stele plesk d.o.o. Mengeš
Slaščičarna Barbič, Vukelič Ivan s.p.
Laboratorijska tehnika Burnik d.o.o.
Avtoličarstvo in avtokleparstvo Papež, Kamnik
Ključavničarstvo, servisiranje in montaža Miran Vertačnik s.p.
Tiskarna Martin Artelj s.p.
Okrepčevalnica Jur Zorman d.o.o.
Transport Jerman d. o. o.
Pečarstvo Fujan Boštjan s.p.
Ribogojnica Povodje, Miran Petrovič s.p.
Vrtnarija Skaručna, Boris Pustovrh s.p.
Dr Konekt d.o.o.
Rent d.o.o.
Mizarstvo Stare Tomaž s.p.
Sanimar Robert Bergant s.p. transport
Tnxd.o.o.šenčur
Avtoprevozišstvo Marjan Bergant s.p.
Vzdrževanje cest in zelenic Podgoršek Marjan s.p.
Gradbenišstvo Kuhta d.o.o.
Gostilna Žagar Slavko s.p.
Avtoličarstvo Papež Dušan s.p.
Elektro servis Čebašek Jure s.p.
Klub gurmanov Skaručna
Avtoservis Štunfi d.o.o.
Gostilna Jože Grad s.p.
Campo d.o.o. Zavrh pod Šmarno goro
Seršen transport d.o.o.
Trgovina Bolero, Mojca Podgoršek s.p.
Vrtnarstvo Davor Pustovrh s.p.
Štacunca pr Mimi
Harmonika Zupan, Mengeš
Frizerski salon Nada s.p.
Tesatape d.o.o.
Vinogradništvo Gramc, Kostanjevica
Stahlgruber d.o.o. rezervni deli
Zavarovalnica triglav d.d.
McLow d.o.o.
Avtohiša d.o.o.
Pekarna prest Jagodic

SD Strahovica – jubilejni kolesarski praznik – 20. kronometer na Rašico

✎ Nika Marenče, SD Strahovica

Tretjo septembrsko soboto smo pod Rašico tradicionalno spet slavili kolesarski praznik, tokrat jubilejnega. Čeprav se je letos zbralo manj tekmovalcev kot lani, letos skupno 24, dobre volje in športnega vzdušja ni manjkalo. V kategoriji dečki in deklice so tekmovali 4 udeleženci. Te je cilj pričakal »na sedlu«, na nekoliko krajši, zanje nič manj zahtevni progi. Starejši tekmovalci so pot nadaljevali proti vrhu Rašice. Zadnji kilometer je preizkušnja za vsakogar. Morda je na mestu pregovor: »V glavi je moč.« Vsaj tekmovalci lahko temu pritrdimo.

Tudi to leto med najmlajšimi ni bilo domačega tekmovalca. Morda se do drugega leta opogumi še kdo – vabljeni naslednjič! Kronometer je tudi letos veljal za občinsko prvenstvo, najhitrejša občana na gorskih kolesih sta postala Milena Kepic in

Občinska prvaka za leto 2015

Janez Šijanec. Najhitrejši tekmovallec je rašiško progo premagal v slabih 15 minutah! Vsi tekmovalci so prejeli praktične nagrade naših sponzorjev, najboljši pa tudi pokale.

Pri izvedbi tekmovanja so nam letos pomagali: Pulzar, Špica šport, U-LA-LA trgovina, Media Line, Pro Kolo – vsi iz Kamnika; A2U, Šenčur, Moto set, Prevoje, Omega Sport, Ljubljana, Veit in Erdani sport iz Domžal in Občina Vodice.

Dobra volja, trma, naklonjeno vreme in uspešna organizacija so

Priznanja za letošnje najhitrejše

prispevali, da smo preživeli še en lep kolesarski dan na poteh Rašice. Rezultate in fotografije si lahko ogledate na naši spletni strani. Zahvaljujemo se tekmovalcem za udeležbo in vsem čestitamo za uspešno prevoženo progo.

Se vidimo zopet drugo leto! Do takrat vam želimo še nekaj varnih kilometrov po asfaltu ali gozdnih poteh. V hladnejši polovici leta bodo kolesa zamenjali zimski športi – spremljajte našo spletno in FB-stran, kjer vas bomo sproti obveščali o naših dogodkih.

Najmlajši na cilju

Ob zaključku

Jesenski nogometni turnir za pokale Občine Vodice

✎ MATJAŽ JARC

Športno društvo Repnje - Dobruša, je v nedeljo, 27. 9. 2015, izvedlo tradicionalni nogometni turnir za pokale Občine Vodice ob praznovanju 20. obletnice.

Turnir, na katerega se je prijavilo 11 ekip, ki so bile razvrščene v štiri skupine, je potekal na igrišču športnega centra Klub Kubu Vodice. V četrtfinale sta se uvrstili dve najboljši ekipi iz vsake skupine.

Končne zmage se je veselila ekipa **Krovstvo Žlota**, ki je na finalni tekmi premagala ekipo **Elina Team**. Tretje mesto je osvojila ekipa **NO NAME**, četrto pa ekipa **Tortillias**.

Nagradni sklad je v svojem bogatem obsegu nagradil tudi najboljše nogome-

taše (najigralec, najstrellec, najvratar) in poskrbel, da je vsak udeleženec dobil pozitiven vtis tradicionalnega turnirja. Nagrado in pokal za najboljšega strelca je osvojil **Dragan Petrovič** iz ekipe Krovstvo Žlota. Pokal za najboljšega vratarja **Edis Kukavica** iz ekipe Elina Team. Nermin Hasanbegović iz ekipe Krovstvo Žlota pa je prejel pokal za najboljšega igralca.

REZULTATI:

1. MESTO: Krovstvo Žlota
2. MESTO: Elina Team
3. MESTO: NO NAME
4. MESTO: Tortillias

Organizator se vsem zahvaljuje za aktivno udeležbo in športnike pozdravlja do naslednjega nogometnega srečanja. Društvo se zahvaljuje udeležencem, vsem, ki so sodelovali pri pripravi in

Najboljše ekipe in tekmovalci s prejetimi pokali

Zmagovalna ekipa: Krovstvo Žlota

izvedbi, ter in številnim sponzorjem in društvom, ki izkazujejo zaupanje v naše skupno sodelovanje in prepoznavnost.

Več o turnirju z galerijo slik si lahko ogledate tudi na internetni strani: <http://www.nogomet.repnje.si/>

Turnir trojk v košarki

V soboto, 19. septembra 2015, je v okviru občinskega praznika potekal turnir trojk v košarki. Organiziralo ga je Športno društvo Victoria Club iz Vodic.

Fantje so tudi letos svoje košarkarsko znanje pokazali na igrišču OŠ Vodice. Udeležile so se ga štiri ekipe. Tekme so bile zelo zanimive, videli smo veliko lepih akcij in atraktivnih potez. V prvem delu so ekipe igrale po sistemu »vsak z vsakim«, končno uvrstitev pa je določila končnica na izpdanje. Turnir je osvojila ekipa Pirova zmaga, drugo mesto je osvojila ekipa Veter Ani, tretja pa je bila ekipa Moč Treh. Najboljšim

čestitamo za osvojene medalje, vsem igralcem pa za prikazano igro, za borbenost, »fair play« in udeležbo na turnirju.

Upamo, da se naslednje leto ponovno vidimo in da se nam pridruži še kakšna ekipa.

Rezultati:

Končni rezultati		
	Ekipa	Člani
1	Pirova Zmaga	Matija Kosmač, Goran Filipovič, Samir Čeman
2	Veter Ani	Sašo Logar, Jaka Rozman, Sandi Žitnik
3	Moč Treh	Aleš Zmrzlikar, Matic Šavli, Andraž Kimovec, Jan Ješe
4	Basket 2016	Gregor Rakun, Žiga Rakun, Nejc Jeraj, Jan Gantar

Najboljše tri ekipe košarkarskega turnirja

Plesni so odlična hrana za pršice

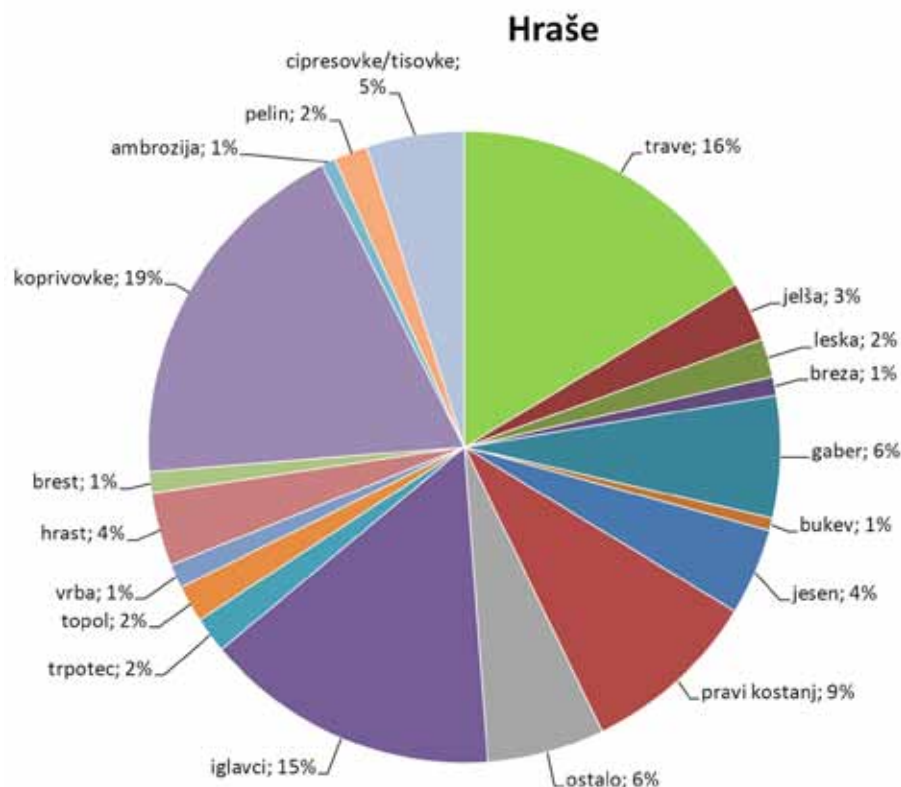
V sredo, 23. 9. 2015, je v vodiški knjižnici v organizaciji društva Planet Zemlja potekalo predavanje Andreje Kofol Seliger, vodje aero-biološkega laboratorija v Nacionalnem laboratoriju za hrano, okolje in zdravje, ki je predstavila vplive cvetnega prahu in spor plesni na naše zdravje.

IRENA MRAZ

Društvo Planet Zemlja

Za Slovenijo je značilna velika pestrost rastlinskih in živalskih vrst, ekosistemov in krajin na majhni površini, zato morda ne preseneti podatek, da obstaja okrog 3200 višje rastočih rastlin (cvetnice in praprotnice). Samo okrog 20 vrst pa v svojih pelodnih zrnih nosi alergene, ki so za pojav sezonskih alergij pomembni. »Najpogosteje zbolevalo za senenim nahodom predvsem mladi med 15. in 25. letom,« pove Seligerjeva in doda, da podnebne spremembe prinašajo porast produkcije peloda zaradi povečane količine ogljikovega dioksida, višje temperature predvsem pozimi in zgodnji pomladi pa povzročajo tudi zgodnejše cvetenje. »Alergij se žal ne da pozdraviti, lahko pa zmanjšamo našo izpostavljenost, tako da se alergenom izognemo oziroma zmanjšamo izpostavljenost. V lepem sončnem vremenu z rahlim vetrom lahko pričakujemo visoke obremenitve zraka in od tod tudi prinašamo cvetni prah v naše domove. Dobro je vedeti, da več prepriha pomeni več peloda, enako pa velja tudi za lepe, sončne dneve, ko radi odpremo okna in vnašamo svež zrak v naše domove.«

Nacionalni laboratorij je leta 2002 postavil merilno postajo v Hrašah

pri Ljubljani, saj je kraj dovolj blizu prestolnice in v istem geografskem področju, obenem pa spet dovolj na podeželju, da se zaznajo razlike, ki jih lahko pripišemo razlikam med mestnim in vaškim okoljem. »Pokazalo se je, da so bile vrste peloda enake kot v mestu, vendar je bila letna količina vsega peloda v zraku v Hrašah za polovico večja kot v mestu. V Sloveniji je največ ljudi prebčutljivih na cvetni prah trav in breze in obremenitev v Hrašah je bila za skoraj 4-krat višja kot v Ljubljani. Vendar pa obremenitev s cvetnim prahom breze kaže obratno

sliko. Breza je v Ljubljani zelo priljubljeno okrasno drevo in meritve so pokazale, da je bilo v Ljubljani 3-krat več peloda breze kot v Hrašah.«

»Prvi cvetni prah leske in jelše v celinskem delu Slovenije se začne pojavljati v toplih zimah že januarja, običajno v februarju. Najbolj obremenjeni meseci so spomladanski, od sredine marca do srede junija. V tem obdobju odcveti večina dreves in najvišje obremenitve s pelodom trav so za nami. V avgustu je v zraku cvetni prah pelina, od srede avgusta do srede septembra pa ambrozije, ki

je edina alergena rastlina, vključena v slovensko zakonodajo. Ta se je v Sloveniji razširila nekje po drugi svetovni vojni, avgusta 2010 pa je stopila v veljavo Odredba o ukrepih za zatiranje škodljivih rastlin iz rodu *Ambrosia*, ki določa, da morajo lastniki zemljišč, na katerih škodljive rastline rastejo, te tudi odstraniti in preprečiti njihovo ponovno razrast.«*

* Ambrozija v Evropi povzroča dodatne stroške v kmetijstvu in veliko gospodarsko škodo zlasti pri ekološki pridelavi in posevkih, kjer ni mogoče njeno kemično zatiranje. Vpliva pa tudi na zdravje ljudi. Cvetni prah namreč vsebuje alergene z visokim alergijskim potencialom, ki pri preobčutljivih posameznikih izzovejo simptome sezonskega alergijskega rinokonjunktivitisa (seneni nahod) in pelodne astme, redkeje alergijskega dermatitisa.

Seveda pa v zraku še zdaleč ni le cvetni prah, ki povzroča alergije. Veliko več je spor gliv, ki so v zraku preko celega leta, opazen porast obremenitve pa je v maju. »Te sicer redkeje povzročajo alergije kot cvetni prah, a njihovi vplivi so opazni. Poseben problem so plesni v bivalnih prostorih, saj v ugodnem okolju lahko rastejo preko celega leta.« Doma se zadržujemo veliko časa in tudi spimo. Če prostori niso »zdravi«, smo obremenjenemu zraku izpostavljeni kar veliko ur. Stavbe, v katerih se pojavlja plesen, so lahko nove ali stare, skupno jim je, da so preveč vlažne. Vzrokov je več, od konstrukcijskih napak gradbenikov do puščanja strehe in napeljav, toplotnih mostov. Tudi navade ljudi vplivajo na vlago. Na primer veliko sopare v zraku (kuhanje, pranje, umivanje ...) in premalo zračenja zvišata vlažnost prostorov. Z obilico dežja, ki se pojavlja v zadnjih

letih, in posledično s poplavami ter namočenimi zidovi so dodatno zagotovljeni pogoji za rast plesni. Epidemiološke raziskave potrjujejo, da vlažne ali plesnive zgradbe predstavljajo povečano tveganje za pojav respiratornih simptomov, respiratornih infekcij, poslabšanje astme, povečano tveganje za alergijski rinitis in astmo. Vlaga v prostorih pa ne omogoča samo rasti plesni, ampak tudi bakterij in poleg pršic tudi naselitev drugih žuželk. Predavanje je potekalo ob podpori Občine Vodice in Knjižnice Vodice.

Na področjih celinske Slovenije in v Primorju, kjer je rastlina razširjena na manjših površinah, predvsem ob prometnicah, je obremenitev zraka najvišja v drugi polovici avgusta in v prvi polovici septembra. V predelih Slovenije, kjer so z ambrozijo porasle večje površine, ali na območjih, ki mejijo na taka območja v sosednjih državah, pa obremenitev zraka že konec julija in ves avgust ter prvo polovico septembra presega vrednost 20 zrn/m³ zraka. Ta obremenitev pri večini oseb, preobčutljivih na ambrozijo, izzove simptome bolezni.

Informacije o obremenjenosti zraka s pelodom so dosegljive na spletnih straneh Nacionalnega inštituta za zdravje, napovedi so objavljene v okviru biometeoroloških napovedi ARSO. Zainteresiranim je na voljo spletni dnevnik cvetnega prahu, ki omogoča izpis in povezavo simptomov in obremenitve zraka s cvetnim prahom.

Prehodili smo krožno pot po mejah treh občin

V nedeljo, 4. oktobra 2015, smo izvedli 4. pohod Občine Vodice v organizaciji Športnega društva Repnje - Dobruša.

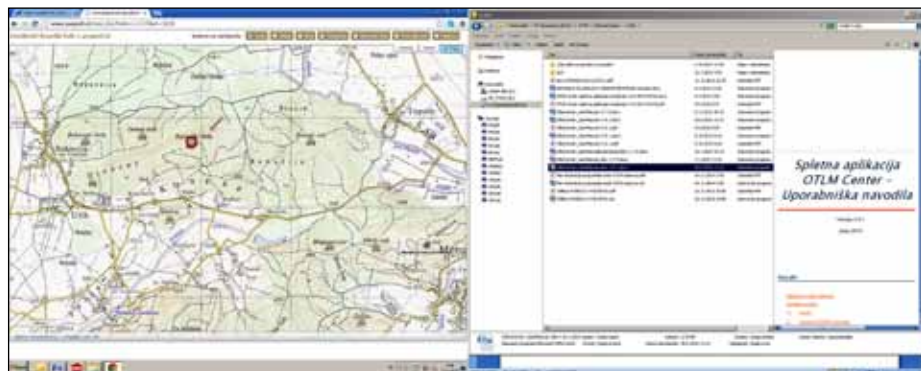
MATJAŽ JARC

SREČO MERČUN

Po deževni soboti nas je tokrat prebudil jutranji sončni žarek ter nas spodbudil, da nas čaka lep jesenski dan. Generacijsko pomešana zbrana družba 35 pohodnikov nas je v rosno jutro popeljala v novo traso poti, kjer smo vidno prestrašili tudi številne družine srn in poljskih zajcev.

S hojo smo začeli pri domu PGD Šinkov Turn, nato pa se po poljskih poteh podali preko Šinkovega Turna do bajerja pri Kosezah. Sledil je vzpon na najvišjo točko poti, na 467 m visoki Koseški hrib (»Klopca«). Koseški hrib leži na robu vodiške občine in je dostopen iz več smeri. Z njega je lep razgled na brniško letališko stezo in Kamniško Savinjske Alpe. Z vrha je tako možno opazovati pristajanje in vzletanje letal na bližnjem letališču, posebej zato, ker na samem vrhu ni ostalo več veliko dreves. Pot je markirana in dokaj lahka ter primerna za krajši izlet. Znamenitost so tudi mlinčki, ki smo jih obiskali ob spustu z Bukovškega hriba in so zanimivi predvsem najmlajšim pohodnikom.

Takoj pod izvirom Mrzlega studenca, katerega vode končajo kasneje v Pšati,

KROŽNA POT: PO MEJAH TREH OBČIN

stoji na manjšem potoku prek 60 mlinčkov, eden od njih, najbolj glasen, pa je že skoraj pravi mlin. Tam stojijo že nekaj let (natančneje od leta 1987), postavil pa jih je eden od Suhadolcev.

Na izhodišče smo se vrnili po zahodni poti preko tako imenovanega Novega Utika. Krožno pot smo prehodili v slabih treh urah in zbranih okoli 7,8 km. Z nami v korak so se pridružili tudi člani DU in Turističnega društva Šenčur in njihov predsednik gospod Erzin. Za kulturno žilico sta poskrbela gospod Merčun in gospod Jarc ter zbranim predstavila nekaj nepogrešljivih znamenitih podatkov in besednega izročila. Pohodništvo je dober trening za vzdržljivost in uravnavanje telesnih funkcij, če pa to začinite še z dobro družbo, postane vse skupaj pravi užitek dobre

volje. Gibanje vam bo v veliko pomoč pri premagovanju razdalj, za odkrivanje novih krajev in naravnih znamenitosti, raziskovanju novih gozdnih poti v vaši okolici ali morebiti le kot priložnost za družbo in klepet.

V imenu Športnega društva Repnje - Dobruša se zahvaljujemo vsem za udeležbo in se veselimo srečanja naslednje leto. Posebna zahvala gre gospodu Sreču Merčunu za vodenje in ŠD Gams za spremstvo in zagotavljanje varnosti.

Zahvalujemo se tudi Občini Vodice za prispevek promocijskega materiala in vodiških prest.

Vodnika: ŠD Repnje - Dobruša Matjaž Jarc in Srečo Merčun.

Pohodniki pri mlinčkih

Skupinska slika pri klopci

Škrat čuvaj pri mlinčkih

Kekec v vrtcu

Teden otroka

 HEDVIKA ROSULNIK

Že pred tednom otroka so se otroci v vrtcu veselili s Kekcem. Starejši otroci so si v kinu ogledali film Kekec, vsi skupaj s starši pa predstavo Kekec in Pehta na prostem. Ker je bilo vreme še

primerno, so se Kekci in Mojce igrali v različnih delavnicah. Najbolj pa je teknila prava pastirska malica. Zaklade narave pa bodo odkrivali tudi z gozdarko in lovci.

Novo šolsko leto v vrtcu Škratek Svit Vodice

Novosti: zgodnje učenje tujega jezika, NTC učenje

 HEDVIKA ROSULNIK

Tudi v vrtcu smo začeli novo šolsko leto v 13 oddelkih. Enota Zapoge ostaja zaprta, saj so bili na prosta mesta sprejeti vsi otroci, katerih starši so se odločili za vstop v vrtec Škratek Svit Vodice. V šolskem letu 2015/2016 uvajamo novost: zgodnje učenje tujega jezika tudi za mlajše otroke. Učenje bo integrirano v redni kurikulum, v življenje in delo posameznega oddelka, saj ga bo izvajala za to usposobljena vzgojiteljica Katja Hribar. Do sedaj so bili zgodnjega, brezplačnega učenja angleščine deležni predšolski, sedaj v okviru dogovora z ustanoviteljem, Občino Vodice, gospodom županom, vključujemo tudi otroke od tretjega leta dalje. Tako bodo imeli vsi otroci možnost, da si v prvih letih življenja pridobijo posluš za tuj jezik, saj učenje pred šestim letom

omogoča kasnejše znanje tujega jezika na ravni naravnega govorca. Učenje tujega jezika je uspešno le ob dobrem poznavanju razvoja otroka, ob metodiki zgodnjega učenja, kakovostnem načrtovanju in izvajanju. Starši so z učenjem v vrtcu razbremenjeni dodatnih stroškov, prevoza, vsi otroci pa imajo na začetku enake možnosti. Zgodnje učenje, torej do sedmega leta starosti je izredno pomembno, saj se v tem obdobju ustvarjajo sinapse in nevronske poti. Dodatno intelektualno stimulacijo bomo v našem vrtcu izvajali s sistemom NTC učenja. Z didaktičnim pristopom, ki temelji na kreativnem učenju, bomo pripravljali otroke na izzive sodobnega časa. Celoten program, katerega avtor je dr. Ranko Rajović, je sestavljen iz več faz, z različnimi fizičnimi in miselnimi vajami. Program razvija funkcionalno (uporabno) znanje, ne pa reproduktivnega, ki

temelji le na ponavljanju dejstev. Razvoj funkcionalnega razmišljanja je dobra osnova za kasnejše učenje, za vse otroke, tudi nadarjene. Program NTC omogoča dvig intelektualnih sposobnosti, preprečuje motnje pozornosti, koncentracije, razvija koordinacijo, motoriko. Seveda bomo poleg kurikula izvajali še druge, stalne projekte. Najpomembnejše pa je, da otroci radi prihajajo v vrtec, da se dobro počutijo, kajti le tako se lahko največ naučijo. In vrtec je prostor, kjer se otroci naučijo marsikaj pomembnega:

Vse deli z drugimi. Igraj pošteno. Ne prizadeni ljudi. Vedno daj vsako reč tja, kjer si jo našel. Pospravi za seboj. Ne vzemi, kar ni tvoje. Opraviči se, kadar koga prizadeneš. Pred jedjo si umij roke ... (Robert Fulghum: Vse kar moram vedeti, sem se naučil v vrtcu)

4. kolesarska dirka za veliko nagrado Občine Vodice

Kolesarska dirka za veliko nagrado Občine Vodice se je že dodobra usidrala v koledarju prireditev ob občinskem prazniku, pa tudi v koledarju športnih prireditev v Sloveniji. V soboto, 26. septembra 2015, smo bili priča že njeni četrti izvedbi.

 SREČO MERČUN

Razgibana trasa na relaciji Koseze-Selo-Šinkov Turn-Koseze je privabila okrog 170 kolesarjev iz Slovenije, nekaj pa tudi iz sosednjih držav, iz Avstrije in Hrvaške.

Na dirki so nastopili praktično vsi najboljši slovenski mladi cestni kolesarji. V kategorijah dečkov in deklic je štela za pokal Slovenije in za mednarodni pokal Alpe Adria. Startno-ciljni prostor je bil pri gasilskem domu v Kosezah. Kolesarji so se pomerili v različnih kategorijah, glede na to pa so vozili tudi različno število krogov. Dolžina kroga je znašala približno 3 km. Kljub večkrat prevoženim krogom in ravno tolikokrat premaganemu vzponu ob robu rašiškega gozda so bili v ciljni ravnini kolesarji zmožni atraktivnih sprintov. Pokazali so izjemno motiviranost za športni uspeh. Zagotovo pa so jih k temu spodbudili tudi številni gledalci.

Dirke za občinsko prvenstvo se je (žal tudi letos) udeležilo skromno število kolesarjev. Vendar nič zato, v zadovoljstvo nam je lahko dejstvo, da nas dejansko kolesari bistveno

Start

več in da prav kolesarjenje spada med najbolj množično vrsto rekreacije. Vsakdo pač v sebi nima tekmovalnega naboja. Občinska prvaka sta znova postala Urša Merčun in Sebastijan Jeraj. V sodelovanju z Občino Vodice je kolesarsko dirko za 4. veliko nagrado Občine Vodice organiziralo Kolesarsko društvo Rog. Za varnost na dirki so poskrbeli člani Prostovoljnega gasilskega društva Šinkov Turn. Medijski pokrovitelj dirke je bil Kopitarjev glas. Organizatorji se zahvaljujejo gasil-

Občinski prvak Sebastijan Jeraj

Občinska prvakinja Urša Merčon

Dirka

skemu društvu za uporabo zemljišča in prostorov. Zahvaljujejo se prijaznim in razumevajočim domačinom ob trasi kolesarke dirke, ki so morali nekatera siceršnja sobotna opravila in načrte prilagoditi dogajanju na bližnji cesti. Zahvaljujejo pa se tudi članicam Društva upokojencev Bukovica - Šinkov Turn, ki so napekle zvrhano košaro odličnega peciva. Nadvse uspešno sodelovanje med kolesarji in občino kaže na to, da naslednje leto lahko pričakujemo že 5. veliko nagrado Občine Vodice. Podrobnejše rezultate letošnje kolesarske dirke si lahko ogledate na spletnih straneh športnega portala *Prijavim.se*, tu navajamo le rezultate dirke za občinsko prvenstvo.

ŽENSKE			
MESTO	IME IN PRIIMEK	KROGOV	ČAS
1	Urša MERČON	7	1:00:27

MOŠKI			
MESTO	IME IN PRIIMEK	KROGOV	ČAS
1.	Sebastijan JERAJ	10	0:53:09
2.	Robert LEVSTIK	10	0:53:13
3.	Tomaž BRANK	10	0:55:08
4.	Igor BOGATAJ	10	0:58:13
5.	Andrej NASTRAN	9	0:53:35
6.	Marko VILFAN	9	0:55:08
7.	Damir LOVENJAK	9	0:56:47

Kaj je dobro, kaj najboljše za predšolskega otroka

 HEDVIKA ROSULNIK

Spremembe sodobnega časa se na različne načine odražajo tudi v družinah. Te so raznolike, kot je raznolik tudi položaj posameznega otroka. V zadnjih letih tudi v vrtcu opazamo spremembe, največje pri starših. Posamezni starši ne želijo, da je otrok med mlajšimi otroci, da ne bi nazadoval, kljub argumentom stroke o starostno heterogenih, mešanih skupinah. Drugi želijo že v zgodnjem predšolskem obdobju otroka vključiti v številne dejavnosti. Pestra je tudi ponudba popoldanskih dejavnosti: tuji jezik, ples, telovadba, balet, karate, glasba ... Številni starši so v dilemi. Vključiti ali ne, v katero dejavnost, koliko dejavnosti, da otrok ne bo kaj zamudil, da ne bo prikrajšan, da bo čim več znal, da bo imel osnovo za kasnejše učenje, življenje. Strokovna mnenja so različna. Odločitve včasih niso lahke, ker je izbira velika, mnenja pa različna. Pogosto se začne s prvo dilemo: domače varstvo, javni ali zasebni vrtec, vrtec v domačem kraju. Kaj je pomembno pri odločitvi: program, materialni pogoji, osebje, dober glas, obogatitvene dejavnosti?

Starše bi želeli opozoriti na tehten premislek, kaj potrebuje otrok in kaj je pomembno. Najprej ljubezen in varnost v družini, čas svojih staršev. Pri izbiri **DODATNIH DEJAVNOSTI** sta potrebni »zdrava pamet« in previdnost, saj tudi v vrtcu občutimo pritiske zunanjih izvajalcev.

Ti želijo preko vrtca pridobiti otroke za različne **DODATNE DEJAVNOSTI**, ki se odvijajo v popoldanskem času. Opažamo, da posamezne dodatne dejavnosti izvajajo izvajalci, ki nimajo ustreznih licenc, poslujejo brez ustreznih strokovnih, poslovnih kriterijev. Res lahko uči angleščino nekdo, ki govori angleško, ali je pomembno, da ima ustrezno strokovno izobrazbo, tudi za delo z najmlajšimi? Zadostuje kriterij, da nekdo dobro pleše? Kakšna je kakovost izvedbe? Pomembno je, da pri izbiri upoštevajte kriterije, starost, otrokove interese, njegova močna in šibka področja. Predvsem ne pozabite na obremenjenost vašega otroka, čas za igro in druženje z vami, starši.

Predvsem pa, otroci se veliko naučijo v vrtcu. Žal včasih starši ne cenijo stvari, ki niso plačljive, ki potekajo znotraj rednega programa, niso medijsko odmevne, za otroka pa so pogosto najboljše. V našem vrtcu Škratek Svit Vodice v okviru rednega programa izvajamo številne **OBOGATITVENE DEJAVNOSTI**. Dejavnosti izvajajo vzgojiteljice in so za starše brezplačne, razen letovanja, stroškov prevoza na plavalni tečaj, izletov in posameznih lutkovnih, glasbenih predstav. Obogatitvene dejavnosti, ki se izvajajo v našem vrtcu, so primerne za predšolske otroke, potekajo v času bivanja otrok v vrtcu, s primernimi metodami, sredstvi, izvajajo jih usposobljene vzgojiteljice, z dodatnimi znanji. Tako tuji jezik

otroke uči vzgojiteljica z doktoratom, ples poklicna balerina, rolanje vaditeljice rolanja. Tako vsem otrokom glede na starost s pomočjo ustanovitelja, Občine Vodice, zagotavljamo obsežen, kakovosten, **OBOGATITVENI NADSTANDARDNI program**. Starši so se v letošnjem šolskem letu najbolj razveselili zgodnjega učenja angleščine, ki poteka v integrirani obliki, za vse otroke. Seveda sodelujemo tudi v številnih projektih, ki predstavljajo obogatitev kurikula. Tako so otroci že v vrtcu deležni številnih dejavnosti, ki so izvedene v času rednega bivanja, primerne razvojni stopnji, z znanimi, kakovostnimi izvajalci.

Področje predšolske vzgoje je zakonsko urejeno, kako »zahtevna« so merila, se je pokazalo tudi pri obisku Inšpekcije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin v našem vrtcu. Inšpekcija ni odkrila pomanjklivosti pri nabavi, obdelavi hrane, ne pri higieni. Odločba je bila izdana zaradi premajhne kuhinje, problema shranjevanja opreme in nevarnosti križanja čistih in nečistih opravil. Iz tega razloga se je vrtec znašel na objavljenem seznamu. Kljub pretesni kuhinji je prehrana v našem vrtcu kakovostna, obogatena z domačimi izdelki, lokalnimi in eko živili. Zato je včasih treba pogledati širše.

Vsi starši za svoje otroke želijo le najboljše. Tega se v našem vrtcu zavedamo. Izbira in odgovornost sta prepuščeni staršem.

Simbioza – medgeneracijski projekt na področju gibanja v Tenis klubu Kubu

 TENIS KLUB KUBU VODICE

Že peto leto zapored je medgeneracijski projekt Simbioza med seboj povezal Slovenijo.

V tednu od 21. do 27. septembra smo združili moči in različne generacije povezali med seboj z gibanjem. Letos je bil podrt rekord pri številu sodelujočih lokacij, prav tako pri številu udeležencev.

V Tenis klubu Kubu smo različne generacije povezali z balinanjem,

Pilates

fitnesom, pilatesom in krepilnimi vajami s pripomočki. Dokazali smo, da so tudi Vodice občina, ki giba. Saj gibanje je življenje in življenje je gibanje.

Krepilne vaje s pripomočki

Simbioza je zgodba lepih trenutkov, iskric v očeh in zgodba medgeneracijskega sodelovanja. Je zgodba, ki povezuje Slovenijo, in je zgodba »ljudje za ljudi«.

Poročilo o izvedbi varovanja otrok v prvem šolskem tednu

Člani Društva upokojencev Vodice so tudi letos pristopili k izvedbi varovanja otrok v prvem šolskem tednu. Opazili so kar nekaj pomanjkljivosti, ki ogrožajo varnost v cestnem prometu.

 DORE KIMOVEC IN FRANČ DURIČ

Pri šoli in vrtcu vozniki svoje avtomobile parkirajo na avtobusnih postajališčih, kar ogroža izstopajoče otroke iz avtobusov, saj ti stopajo na vozišče. Oba postajališča sta bila do prihoda policista in člana upokojencev zaparkirana.

Osebna vozila so ustavljala tudi vzporedno s cesto, na bankini in njivi v smeri Bukovice, kar pomeni, da je bilo izstopanje iz vozil nevarno. Poleg tega pa odprta vrata vozila segajo na vozišče. Potrebno bi bilo pospraviti del pridelka (koruze) v pasu 4 km, da bi vozniki parkirali pravokotno na njivo in

s tem zmanjšali nevarnost izstopanja iz vozila.

Posebno nevarno je na varovanem mestu pri gasilskem domu in Kramarju na Kamniški cesti. Nepreglednost in neustrezna hitrost vozil pomenita največjo nevarnost. Mesto pri PVT je sicer semaforizirano, a žal mnogi vozniki čez prehod peljejo kljub rdeči luči na semaforju.

Na prehodu na Brniški cesti pri Janežiču je bilo ugotovljeno, da pešci, ki prihajajo po tej cesti proti prehodu, nimajo pločnika in se morajo umikati vozilom na travnato pobočje ob cesti,

ki pa ima določen naklon, kar dodatno ogrozi njihovo varnost. Opazili smo, da je umaknjen opozorilni znak pri vrtcu smer Bukovica–Vodice, ki je opozarjal na prehitro vožnjo v coni 30 km/h.

Prav tako niso bili nikjer postavljeni triopani znaki, ki bi opozarjali voznike na pot v šolo in podobno. Prometni znak 30 km za tovorna vozila naj bo na začetku naselja.

Ob zaključku varovanja smo se vsi zbrali v lokalu pri Marjani. Prisotne je nagovoril gospod župan Aco Šuštar. Zahvalil se je za opravljeno delo in se pozanimal o težavah, ki smo mu jih tudi posredovali.

Za prste obliznit!

Intervju z Jurjovčevo mamó iz Skaručne

**LUCIJA LUNDER, TJAŠA BREZNIK IN
NINA ERCE,**
TD VODICE ZUPANČIČ
TINA KOSEC

Podgoršek
Pepca

Na deževen in rahlo meglen avgustovski dan smo se članice turističnega društva z dežniki v rokah podale na Skaručno h gospe Pepci Podgoršek. Ob domačem jabolčnem soku in pravkar pripravljenem borovničevem pecivu smo se zatopile

v precej živahen pogovor o nečem, brez česar ne gre, sploh če je za povrh še okusno – o hrani.

Lep dober dan. Zazdelo se nam je, da je za poletni čas, ki postopno prehaja v pisano jesen, primerna kakšna lahko-tnejša tematika – na primer kulinarika. Vsi pa vemo, da je na »ohcet« hrana zmeraj najboljše opisljiva z znano frazo: »za prste obliznit«. Bili bi počaščeni, če bi nam lahko povedali kaj več o hrani na porokah, ki ste se jih udeležili, morda celo kaj več o jedeh na lastni poroki?

Dober dan. Kulinarika je že od nekdaj moja življenjska sopotnica, saj sem ji namenila veliko časa, še posebej pred porokami, ko smo vedno že cel teden prej pekli peciva, zaklali teleta in kure. Na dan dogodka pa je že zjutraj iz kuhinje dišalo po kurji ali goveji »župi«, odvisno od tega, kar je bilo tisti trenutek na razpolago. Gospodinje smo spekle velike potice in pripravile domačo solato. Ker sem se poročila februarja, smo imeli na mizi radičevo solato, saj je bil ta v zimskem času na voljo neposredno z domačega vrta. Po opravljenem obredu smo se mastili tudi z rezki, »pečenimi piškami« in priloženim rižem ali krompirjem. Kot uvod v gostijo smo žlice namočili v telečjo obaro, v kateri je po potrebi lahko pristala tudi kokoš.

Iz povedanega sklepamo, da ste »imeli roko« za peko, kuho in pripravo slastnih

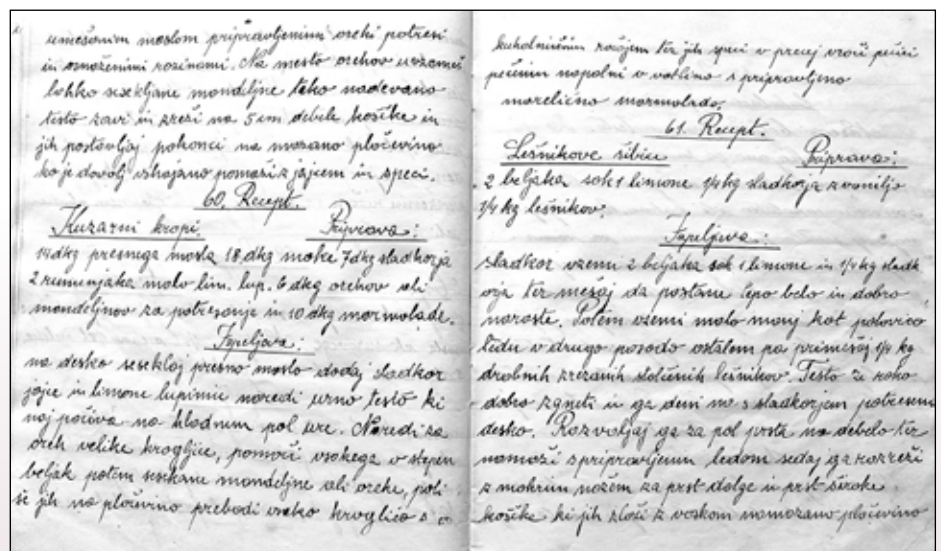
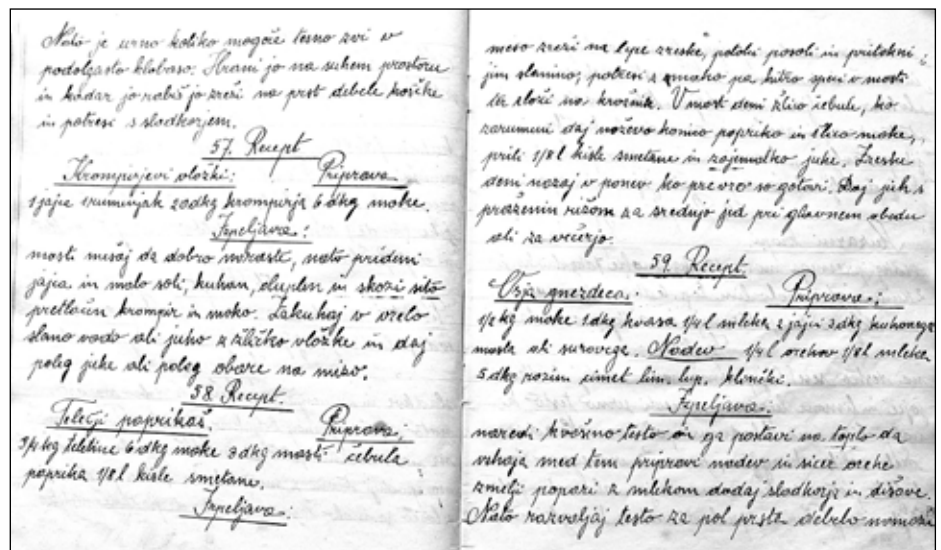
jedi. Smisel za ustvarjanje pa ni kar padel z neba direktno v vaše naročje ...

Verjetno sem imela nekaj občutka za oblikovanje, saj smo imeli doma pečarstvo, za kar sem se tudi sama zanimala. Občasno sem tudi po cele noči izdelovala keramične škratke. Pogosto sem jim dodala še podrobnosti, kot so korenine in gobe ob nogah, jih pobarvala v različnih barvah ... S tem sem pridobila natančnost in potrpežljivost, ki sem jo s pridom izkoristila pri kuhi in peki. Pekla sem tudi za razstavo na Ptuj, kjer je sodelovalo okoli osemsto ljudi, podeljevali pa so celo nagrade. Sama sem prispevala

domači jabolčni sok, ki sem ga lastnoročno »sprešava«. Nekaj dni zatem je prispelo na dom pismo o nagradi, kar pomeni, da sem bila tudi jaz ena izmed nagrajencev.

Če prav razumem, ste se na Ptuj ob močni podpori svoje družine predstavljali samostojno. Vam je kdaj prišlo na misel, da bi svoje znanje in spretnosti združili z drugimi, prav tako delavnimi vaškimi gospodinjami?

Pravzaprav sem že dolgo članica Društva kmečkih žena, v okviru katerega smo se Vodičanke kar nekajkrat izkazale. V

Skrbno zapisani recepti od Jurjovčeve Rozke

Moravčah je potekalo tekmovanje oz. neke vrste predstavitev kuharic določenega kraja skozi domače dobrote na temo »Po starih babičnih receptih«. Vsak kraj je imel določeno svojo mizo, na kateri so bile razvrščene estetsko dovršene jedi, ki so jih članice Društva kmečkih žena z ljubeznijo pripravile. Dodelili so mi mesto v komisiji, tako da sem imela polne roke dela z ocenjevanjem ostalih miz, a seveda sem obenem sodelovala tudi pri vodiški mizi, saj drugih deklet nikakor nisem želela pustiti na cedilu v času največje napetosti in odločanja. K dekoraciji in domačem izgledu smo prispevale tudi prikupno vazo s sončnicami. Moravčanke so imele v lasti kar pet dobro založenih miz in so bile zato tako dobro uvrščene – zasedle so častno prvo mesto! Tudi me nismo dosti zaostale za njimi, saj smo bile zelo solidno ocenjene.

Ker pa dober glas seže tudi v deveto vas, je o vaših uspehih odmevalo po širni Sloveniji, saj vas je preko televizijskih ekranov spremljala širša publika zainteresiranih kulinarčnih navdušencev, drži?

Tako je, ekipa RTV me je poprosila, če bi sodelovala pri projektu obujanja starih običajev in navad. Velikodušno sem jih sprejela v svoj dom, kjer so posneli tudi večino kadrov. V njih je prikazan postopek peke rožičevih štrukljev, piškotov z vzorčki in parkeljnov ter konjičkov iz medenega testa, zaradi katerih so otroci dobili svetleče oči in širok nasmeh. Ko sem svojo podobo zagledala na televiziji, sem se kar malce prestrašila. Dobila sem občutek, kot da tako rekoč stojim pred »špeglom«.

Gospe Podgoršek smo zelo hvaležne, da si je vzela svoj dragoceni čas in nas tako lepo pogostila. Beseda je tekla še o marsičem drugem in zlepa ni usahnila. Srčno upamo, da nas bo pot še kdaj ponovno združila in nas ob skupni debati ponesla še v kakšne prav tako zanimive teme.

Tina Jereb,
univ. dipl. kom.,
specializantka
integrativne psihoterapije
www.tinajereb.com

Postavljanje mej brez kaznovanja in nagrajevanja - 4. del

V prejšnjem prispevku sem pisala o vzrokih, zaradi katerih se otroci obnašajo na nezaželen način. Omenila sem dva, tokrat pa dodajam še tri.

Otroci se lahko začnejo »grdo« vesti tudi takrat, ko ni zadovoljena neka njihova osnovna potreba. Zagotovo veste, da postanejo »tečni«, ko so lačni ali zaspani. Poleg fizioloških potreb pa imajo otroci tudi enako pomembne čustvene potrebe, kot je potreba po varnosti, bližini, sprejetosti, razumljenosti, občutku, da so spoštovani, po raziskovanju in samostojnosti in po občutku povezanosti s svojimi najbližjimi. Ko se njihov čustveni rezervoar izprazni, ne morejo več sodelovati z nami, preizkušajo meje, se oklepajo, jočejo ...

Včasih imamo lahko občutek, da otroci nalašč prestopajo naše meje. Najpogostejši razlog za takšno vedenje so v otroku nabran stres in težka čustva, za katera še ni imel priložnosti, da jih odloži. Mogoče imate zadnje dni več dela in je otrok izgubil občutek povezanosti z vami, mogoče je padel in ni imel priložnosti, da z jokom odloži strah in bolečino, ki sta se pojavila ob padcu, mogoče je pred kratkim dobil sestrico ... Otroci stres in boleča čustva odlagajo skozi jok, izbruhe jeze in smeh - ko so starejši, pa tudi skozi pogovor. Če nimajo dovolj priložnosti za to, se začnejo moteče obnašati.

Otroci se s spremembo vedenja odzovejo tudi na stres, ki ga doživljajo njihovi starši. Zato je zelo pomembno, da poskrbite za lastno sprostitvev in polnjenje baterij.

Marko Hočevar,
univ. dipl. inž. agr.

Miši in podgane ponovno - ne, hvala

Miši in podgane se vedno nahajajo v človekovi bližini, kjer so zaloge hrane in odpadki. Povzročajo nam veliko materialno škodo, saj pojedjo velike količine hrane, še več je onesnažijo s svojimi iztrebki. Bolezenske organizme prenašajo neposredno z ugrizom ali posredno preko pikov muh, klopotov, bolh, pršic ali pa tako, da onesnažijo našo hrano ali vodo z dlakami, urinom ali iztrebki. Prenašajo številne bakterijske, virusne in parazitske bolezni. Večina rodenticidov – sredstev za zatiranje miši in podgan – je narejena na osnovi antikoagulantov, torej zelo nevarnih strupov. Antikoagulant v vabah, ki se trenutno prodajajo, povzročajo pri ljudeh in živalih, če jih zaužijejo, notranje krvavitve. Način delovanja nove generacije naravnih vab za zatiranje glodavcev je popolnoma drugačen od trenutnih za isti namen, saj je narejen na osnovi 100 % naravnih zdrobljenih koruznih storžev in melase. Uporabljamo ga lahko brez bojazni, da bi se katerakoli domača žival ob zaužitju takšne naravne vabe ali poginulih miši in podgan zastrupila, saj se vabe iz koruznih storžev brez posebnosti izločijo iz prebavnega trakta vseh živali. Vabe so varne za pse in mačke, ki navadno pojedjo vse, kar vidijo – tudi nevarne strupene vabe! Nadvse je priporočljivo poiskati biorazgradljivo gotovo vabo za postavljanje na lovna mesta, ki naj bo 100 % naravna vaba, brez uporabe agrokemikalij, brez strupenosti za ljudi in domače živali in jo lahko uporabljamo v zaprtih prostorih in na prostem. Način postavljanja vabe mora biti enostaven, najbolje v zaprtih vrečkah, ki so že v pripravljenih lovskih škatlah. Najpomembneje pa je, da jih postavimo, ko se miši in podgane pojavijo, in sicer je to najpogostejše med septembrom in aprilom, ko jim primanjkuje hrane v zunanjem naravnem okolju.

O B V E S T I L O

**TD Vodice vabi vse ljubitelje hoje v naravi, da se udeležijo
»14. jesenskega pohoda Občine Vodice«,
ki bo v soboto, 24. 10. 2015.**

Odhod pohodnikov bo od koče SD Strahovica na Selu pri Vodicach med 8.00 - 10.00 uro.

Pohod je prireditev rekreativno-družabnega značaja, trasa pohoda bo potekala na področju štirih občin: Vodice, Ljubljana, Trzin in Mengeš.

Tudi za letošnji pohod bo pripravljena krajša pot za manj pripravljene pohodnike, in sicer od koče SD Strahovica do planinskega doma PD Rašica in nazaj.

Udeležba je primerna tako za starejše kot mlajše udeležence. Za udeležbo ni potrebna vnaprejšnja prijava, pohoda se lahko udeleži vsak. Startnina za krajšo ali daljšo izvedbo pohoda je 5 €. Udeleženci dobijo na startu kontrolni kartonček, v katerega na kontrolnih točkah pridobijo ustrezne žige (dom PD Rašica na Rašici, kmečki turizem »Pri Blažu« na Dobenu, kmečki turizem »Pri Ručigaj« na Sp. Dobenu ter na Mengeški koči na Gobavici, krajša trasa samo na lokaciji PD Rašica). Na cilju bodo člani in članice TD Vodice pripravili za vsakega udeleženca še prigrizek s pijačo.

TD Vodice nagradi s praktično nagrado tudi najmlajšega, najmlajšo, najstarejšo in najstarejšega udeleženca oziroma udeleženko za opravljeno daljšo razdaljo!

Udeležba pohoda je na lastno odgovornost vsakega udeleženca. Udeležencem pohoda svetujemo uporabo obutve in oblačil, primerne hoji po gozdu in prilagojene vremenskim razmeram.

Dolžina pohoda je 15,8 kilometra, krajša izvedba približno 8 kilometrov: celotna trasa gre po urejenih markiranih poteh po grebenu Rašice in vaseh ob njenem vznožju na severnem delu. Vzpon je od starta na Selu pri Vodicach do Planinskega doma PD Rašica, višinska razlika znaša približno 300 metrov, drugi in manjši del vzpona pa je proti Mengeški koči na Gobavici, ostala trasa poteka po ravnini. Celotna proga bo dobro označena.

Pohod bo potekal ob vsakem vremenu!

Turistično društvo Vodice

**Kontaktna oseba za prireditev:
Alojzij Kosec, 041 886 003**

Naj vaš obraz sije tudi v jesenskem in zimskem času

Koža je v hladnejših mesecih izpostavljena skrajnim temperaturnim spremembam.

Zunanje temperature v zimskih mesecih so nižje kot notranje, kjer je zrak pogosto tudi suh. Vse to pa kožo izsuši in jo lahko poškoduje. Prav je, da ji v tem času namenimo več pozornosti.

V salonu lepote Tinails vam v mesecu novembru nudimo osnovno čistilno nego s kozmetiko Matis. Priporočamo jo predvsem mladim, ki imajo dehidrirano, mastno ali občutljivo kožo. Primerna pa je tudi za zrele kože in vse tiste, ki boste tovrstno nego obiskali prvič. Koži dodajamo serume iz naravnih učinkovin ali vtremo vitaminske ampule. Za boljše rezultate aktivne sestavine vtiramo v kožo s pomočjo kozmetičnih aparatov, kot je ultrazvok.

Z nego tako izboljšamo obnavljanje kože, vplivamo na zaščitni plašč na koži, na higieno in odpornost kože. Po negi je koža brez toksinov, prečiščena v globino, sveža in sproščena. Priporočamo obisk 1-krat mesečno ali vsaj 4-krat letno ob menjavi sezone. Nega traja 45 minut.

V mesecu novembru super akcija nege s kozmetiko Matis le 30 evrov.

Poleg nege obraza vam nudimo tudi depilacijo, manikuro, pedikuro, oblikovanje obrvi ABH, podaljševanje trepalnic in masaže. Najdete nas tudi na Facebook strani – Salon lepote TiNails.

Tinails
SALON LEPOTE

Tina Podgoršek s.p.
Skaručna 22a
1217 Vodice
tel: 041 311 817

STORITVE:	DELOVNI ČAS:
- nega obraza	Ponedeljek 12.00 - 20.00
- manikura	Torek 7.00 - 15.00
- pedikura	Sreda 12.00 - 20.00
- trepalnice	Četrtek 7.00 - 15.00
- obrvi	Petek 7.00 - 15.00
- masaža	12.00 - 20.00
- ličenje	Sobota po dogovoru
- depilacija	

!!POZOR!!

*Zajahajte svoje metle,
nadenite kostume in se pripravite na*

NOČ ČAROVNIC!

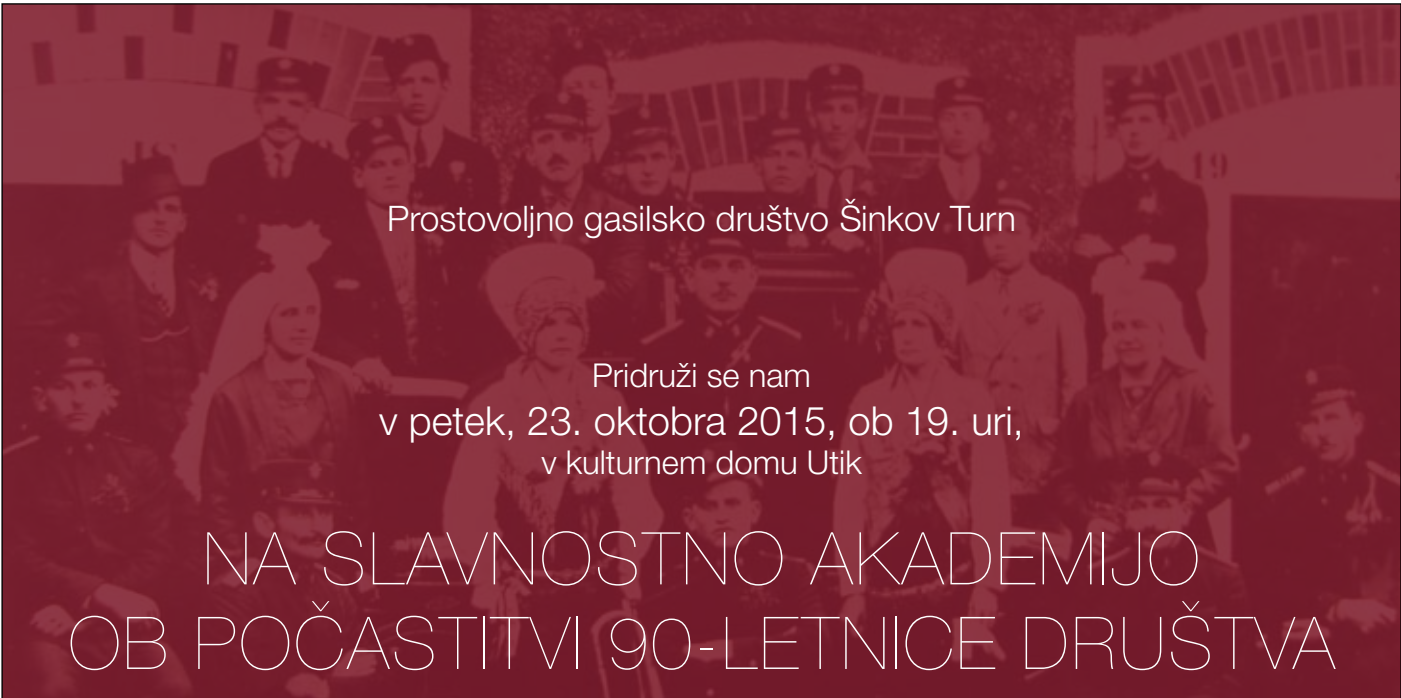
*Pridružite se nam v srhljivem,
a nepozabnem večeru
polnem presenečenj.*

31.10.2015 v KD VODICE

od 19h dalje.

Se vidimo!

Prostovoljno gasilsko društvo Šinkov Turn

Pridruži se nam
v petek, 23. oktobra 2015, ob 19. uri,
v kulturnem domu Utik

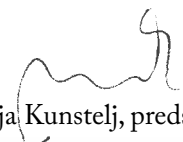
NA SLAVNOSTNO AKADEMIJO OB POČASTITVI 90-LETNICE DRUŠTVA

Program večera vključuje:

- nastop Fantovske pevske skupine Matici
- recital mladih gasilcev PGD Šinkov Turn
- podelitev priznanj in odlikovanj
- podelitev knjige Prvih 90 let PGD Šinkov Turn
- pogostitev vseh prisotnih.

Praznujmo skupaj!

Z gasilskim pozdravom NA POMOČ!

Marija Kunstelj, predsednica

DOGODKI IN PRIREDITVE

Dan	Datum	Ura	Dogodek/prireditve	Organizator	Lokacija
OKTOBER					
PETEK	23. 10. 2015	15:00	KOMEMORACIJA OB 1. NOVEMBRU	ZB VODICE, OŠ VODICE	POKOPALIŠČE VODICE
PETEK	23. 10. 2015	16:00 - 22:00	SLAVNOSTNA AKADEMIJA OB POČASTITVI 90. LETNICE DRUŠTVA	PGD ŠINKOV TURN	KD UTIK
SOBOTA	24. 10. 2015	8:00 - 10:00	14. JESENSKI POHOD OBČINE VODICE	TD VODICE	SD STRAHOVICA - PLANINSKI DOM PD RAŠICA
SOBOTA	31. 10. 2015	19:00	NOČ ČAROVNIC	PDV	KD VODICE, POD LIPAMI

IZID GLASILA

Naslednji Kopitarjev glas izide 23. 11. 2015.
Prispevke pošljite najkasneje do 6. 11. 2015.

ORIGINAL
mclow®
najhitreje do promocijskih daril

Velika ponudba kap, majic, flis odej, šalov, jaken koledarjev in ostalih promocijskih artiklov.
VEZENJE - TISK - GRAVIRANJE - VIZITKE

Mclow d.o.o.
P.E.: Škofjeloška 11, Vodice
Tel.: 041 624 816
info@mclow.si
www.mclow.si

PVT
PREVOZNIŠTVO
VULKANIZERSTVO
TRGOVINA
KAMNIŠKA CESTA 65
1217 VODICE, SLOVENIJA

Delovni čas
Vsak delovnik:
8.00 - 12.00
13.00 - 18.00
sobota:
8.00 - 13.00

AKCIJA
ZIMSKIH
PNEVMATIK
RAZLIČNIH
ZNAMK

Več o akciji preberite na

GOODYEAR Sava FULDA DUNLOP

OGLAS

»V vodiški občini kupim
zazidljivo sončno parcelo (500-1000 m²)
za gradnjo enodružinske hiše.

Pokličite na telefon 041601099!«

KNJIŽNICA VODICE

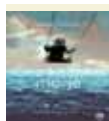
Romani

Luanne Rice: **Zvezdni utrinki**
[ljubezenski trikotnik, matere in hčere, otroci z motnjami v razvoju, zdravniki]

Abbi Glines: **Za vedno zaljubljena** [sestavljene družine, medosebni odnosi, družinske skrivnosti, erotika]

Gaute Heivoll: **Čez kitajsko morje** [družina, Norveška, duševno prizadeti otroci, rejništvo, vsakdanje življenje]

Guillaume Musso: **Klic angela** [mobilni telefoni, zamenjave, življenjske spremembe, organizirani kriminal, odnosi med spoloma, San Francisco, Pariz]

Biografski romani

Eiji Yoshikawa: **Mijamoto Musaši. Pot meča** [Miyamoto, Musashi (1584-1645), samuraji, 16.-17.st.]

Otroško leposlovje

Slavko Pregl: **Pravljice za punce, fante in vse ostale.**
Izbrane kratke zgodbe

Priročniki

Peter Amalietti: **Sodobna glasbena teorija**

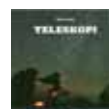
JoAnn Deak in Terrence Deak: **Priročnik za upravljanje odraščajočih možganov**

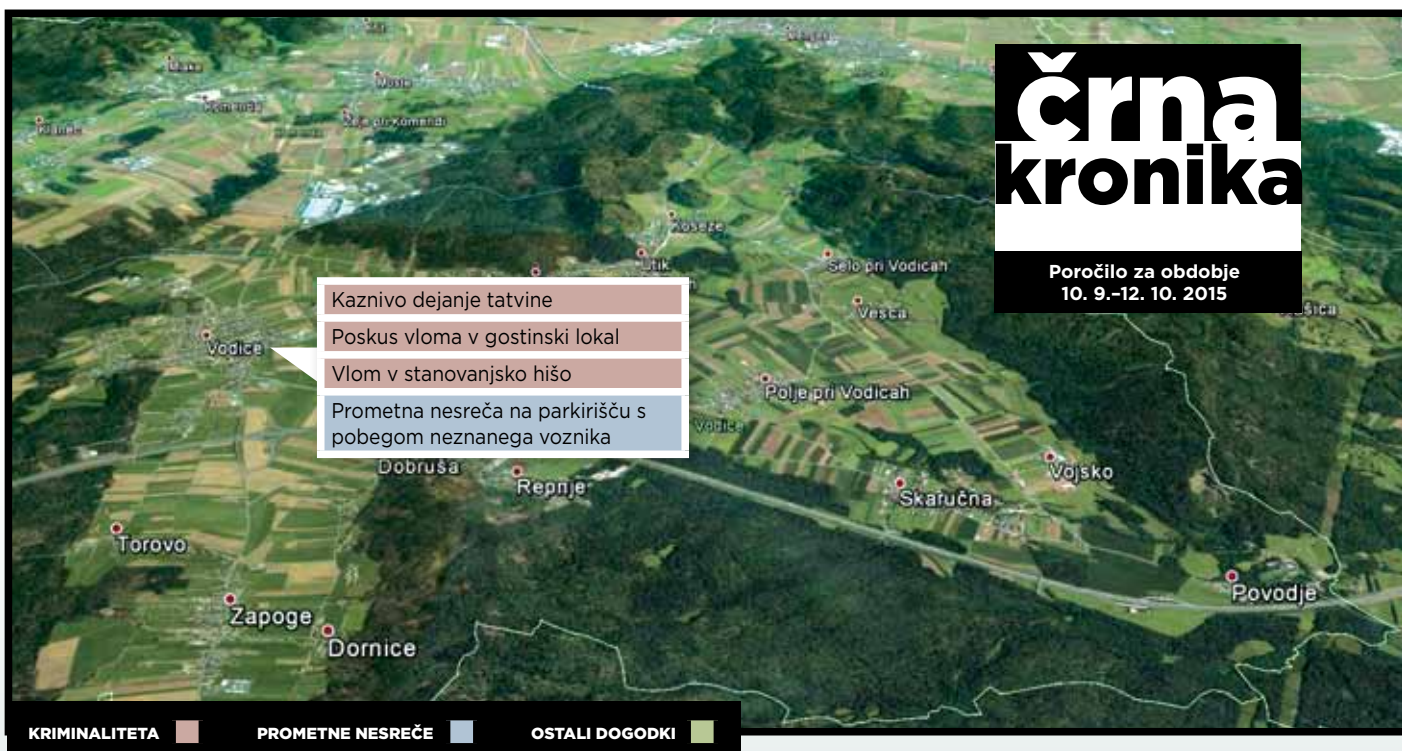
Greece: **Athens & the Mainland** [turistični vodnik]

Marko Juhant: **Punce, glavo gor!** [vzgoja, poučevanje, izobraževanje, pedagoška psihologija]

Rasto Snoj: **Teleskopi** [astronomski instrumenti, optični instrumenti, zgodovinski pregledi]

Minile zate vse so bolečine,
a v naših srcih pustila
neizmerno lepe,
drage nam spomine.

ZAHVALA

V 92. letu nas je zapustila naša draga
mama, tašča, babica, prababica

ANGELA PODGORŠEK
iz Utika

Vsem se iskreno zahvaljujemo za
darovane sveče in svete maše. Hvala
g. župniku Francu Mervarju za lepo
opravljen pogrebni obred. Hvala pevcem,
trobentaču, sorodnikom, sosedom in
prijateljem, ki ste jo pospremili na njeni
zadnji poti.

Vsi njeni

DPZ Flora vabi

Želiš prepevati z nami?

Želiš preizkusiti in oplemenititi svoje pevske sposobnosti?

Pridruži se dobremu zvoku, sproščeni in veseli pevski družbi v
novi pevski sezoni. Sprejemamo nove ženske glasove!

Pridi na avdicijo in se pridruži Dekliškemu pevskeму zboru Flora!

Več informacij in prijave na:

jana.lambersek@gmail.com
(Jana Lamberšek Starbek, zborovodkinja)

Cenik oglasov v Kopitarjevem glasu

Spoštovani podjetnik, podjetnica in vsi, ki bi radi bili vidni na
stranah našega lokalnega časopisa.

Oglas 1 stran (format A4)
cena oglasa brez DDV = 200 €

Oglas 1 stran (format A4),
zadnja, ekskluzivna stran
cena oglasa brez DDV = 300 €

1/8
90 x 55 mm
cena oglasa brez DDV = 50 €

1/4
90 x 116 mm
cena oglasa brez DDV = 70 €

1/2
185 x 116 mm
cena oglasa brez DDV = 120 €

OGLAS

Tu je lahko vaš oglas

Več informacij:
kopitar@vodice.si

tel.: 040 412 596

Za večkratno (najmanj 3 krat) oglaševanje (po pogodbi)
se oglaševalcu lahko prizna do 20 odstotkov popusta ali
polstranska reportaža.
Za enoletno oglaševanje (po pogodbi) se oglaševalcu lahko
prizna do 25 odstotkov popusta ali enostranska reportaža.

